

Jonas Gediminas Žaibas

Kaip daug pasaulyje vadų,
Apsvaigusių ant laurų guli...
Stabams dalina dovanų
Tautas, kovojančias už būvi...

1 Laisvoji d'ietuwa

*Free
Lithuania*
2618 West 71 st Street
Chicago, Illinois 60629
Tel. (312) 476-3371 and 839-5531

EINA XXVIII METUS

1973 RUGSĖJO - SEPTEMBER 5

Kaina 30 ct. Nr.18 (1165)

VYTAUTAS DIDYSIS ŽALGIRIO KAUTYNĖS. J. Mateika

Rugsėjo 8-ji Tremtyje

P. STRAVINSKAS

Kadangi imperatoriaus Ziganto Liuksemburgiečio valia padaryti Vytautą Didįjį Lietuvos karaliumi buvo aiškiai pareikšta, tai Vytautas Didysis, rodos, turėtų būti pripažintas ir visų laikomasis karaliumi, nežiūrint to, kad karališkos karūnos jam ant galvos uždėjimas ir buvo lenkų smurtu sutrukdytas. Gi imperatoriaus Ziganto Liuksemburgiečio valios pareiškimas yra to teisinio akto esmė, o ne karūnos uždėjimo ceremonija, sukludytą neteisės veiksmu (lenkų smurtu). Na, bet jeigu jau net ir mūsų istorikai šį klausimą aiškina kitaip, tai su jais nesiginčykimė.

Tas faktas su pačiu Vytautu Didžioju buvo gyvai prisimenamas, pvz., XIX-me šimtetyje, mūsų tautinio atgimimo metu. Jį iškeldavo aikštėn ir kartu Vytauto Didžiojo asmenybę ryškindavo mūsų tautinio atgimimo žadintojai, kaip Simanas Daukantas (1793-1864), to atgimimo pradininkas, ir kitų mūsų veikėjai, jo, Daukanto, darbu tesėjai.

Besikelią iš tautinio apsnūdimo lietuviai, tiek kai kurie mūsų bajorai, tiek valstiečiai, ypač mokslus einą jų vaikai, jaunuomenė, gėrėjosi Vytauto Didžioju, didžjavosi juo, o kartu ir visa lietuvių tauta, bei savo lietuviška kilme.

Vytautas Didysis, jo prisiminimas
palaikė mūsų lietuvišką dvasią ir
žadino mūsų patriotizmą taip pat ir
visu Lietuvos nepriklausomybės me

Kas Rugsėjo 8-sios progomis rašyti mūsų spaudoje?

Tą geriaus žino mūsų istorikai, kurie ir turėtų savo raštais pasirodyti. Bet norėčiau ir aš, tegul ir neistorikas, atseit, kitiems patarimus duoti nekompetentingas, pateikti čia vieną kitą savo sugestiją.

1) Rugsėjo 8-sios proga, manding, reikėtų mūsų spaudoje rašyti daugiau apie mūsų tautos įgimtą laisvės, savarankiško gyvenimo troškimą. Gal būtų pravartu mesti žvilgs-

(Nukelta i 2 psl.)

Afganistanas jau Maskvos globoje

J. K A D A G Y S

Kaip vėnas Chicagos Tribune tolimųjų ryšių korespondentas praneša, Afganistano perversmos planavime ir jo vykdyme, lemiamą rolę vaidino Maskva. Ji, kur tik gali už, paprastai savo tikslų visada siekia užmaskuoti ir švietimomis rankomis. Taigi ir Afganistane perversmą įvykdė jauni kairininkai, kurie buvo apmokyti ir paruošti Sov. Sąjungoje. Komunistų ideologijai išitikimi kairininkai buvo iš anksto rūpestingai atrinkti ir Maskvos rekomendacija buvo paskirti savo krašte ir atsakingus postus, kaip tų sričių spėj. cialistai. Be to, krašte jau buvo net keli šimtai Maskvos kairinių patarėjų, instruktorių ir agitatorių.

Net 40 metų kraštą valdęs karalius M. Zahir, kuris tuo laiku atostogavo Italijoje, kruvino sukilimo buvo nuverstas ir valdžią užgrobė Kremlius patikėtinis Mahamed Daud. Nėra jokios abejonės, kad Afganistane dabar bus įvesta komunistinė diktatūra. M. Daud pasiėmė sau ministerio pirmi- ninko, krašto apsaugos, vidaus ir už- sienio reikalų ministerių postus. Žo- džiū- pilnas diktatorius. Jis jau 1953- 53 m., būdamas ministriu pirmini- ku, bandė įvesti krašte komunistinį režimą ir už tai karaliaus iš to pos- to buvo pašalintas. Įdomu ir tas, kad Maskva ir į jos skvermų įsikibusi In- dija nebeiškentė ir jau sekančią dieną po perversmo pripažino M. Daud vyriausvbe.

Afganistano patekimas į Maskvos satelitų orbitą, laisvam pasauliui, ekonominiui atžvilgiu, nuostoliai menki. Afganistas yra vienas iš dešimties neturtingiausių ir labiausiai atsilikusių kraštų pasaulyje. Ten dar apie 90% beraščių, o religinis fanatizmas ir žmonių tamsumas neleido ir gerų norų karaliui Zahir įgyvendinti žymesnių reformų. Krašte pramonės kaip ir nėra, o keliai – apverktinoje padėtyje. Metinė viso krašto gamyba siekia tik apie vieną bilijoną dolerių. Apie 80% gyventojų verčiasi primityviu žemės ūkiu ir iš 12-os milijonų gyventojų, 3 milijonai dar yra klajokliai.

Tačiau politiniu ir strateginiu atžvilgiu, Afganistanas yra nemažas laimėjimas komunistinio pasaulio, jam siekiant galutinių tikslų. Afganistano pradžiamis sudarys rimtą pavojų Pakistanui ir Iranui, tarpe kuriu jis yra įsiterpęs. Be to, Maskva įsigalėjus Afganistane, bandys įvair-

ti kylį tarp vadinamos Central Treaty Organization", kuriai priklausė Turkija, Iranas ir Pakistanas. Pirmas taikiny s naujo diktatoriaus greičiausiai bus Pakistanas. Mat šis kraštas kare su Indija buvo remiamas Amerikos ir raudonosios Kinijos, tai gi Maskvos priešas ir sekanti jos auka. Be to, jis yra kariniu ir ekonominiu atžvilgiu silpniausias tos Centrinės Organizacijos narys. M. Daud jau sėspėjo pareikšti, kad jo santykiai su Pakistanu bus pagrįsti sprendimo suradime, taip vadinamą "Push-tunistan" problemą sprendžiant. O ta problema, kitaip sakant, pretekstas užgrobti Pakistaną, keliant ten neramumus, yra ta, kad M. Daud, Maskvos inspiruojamas, nori atplėšti dalį Pakistano teritorijos, išilgai Afganistano ir Pakistano rubežiaus, kur gyvena apie 12 milijonų "Pathan" genties žmoniu.

JAV TEISĒJAI IR JŪ SPRENDIMAI

NEIŠVENĢIA ŠALIŠKU IR KRITIŠKU SPRENDIMU.

B. JABLONSKIS

Bet kurios rasēs teisējas savo tautiečius mēgina kiek galint švelniau bausti, nepaisant, kad kaltinamais jau kēlis kartus yra musikaltes. Libēralas narkotikus, riaušiniņkus, kurie degina valstybinius, universitetų pastatus, daūzo krautuvių langus ir grobia prekes, dažnai baudžia lengvesne ar sąlygine bausme, ar višai išteisina. Aišku, konservatyvus baudžia pagal nusikaltēlio padarytą nusikaltimą.

Vadinamiems politiniam ar vy-

M. Daud, jau būdamas karaliaus Ža-
hir min, pirmininku prieš 10 metų
dirbo Maskvą, keldamas "Pushtunis-
tan" nepriklausomybės klausymą. Da-
bar tas klausimas, aišku, bus suakty-
vintas. Pakistane prasidės neramu-
mai ir komunistinių partizanų veikla.
Reikia laukti, kad po šio perversmo
pajus didesnį komunistų spaudimą ir
Iranas su Turkija. Tačiau šie kraštai
žymiai pajėgesni ekonomiškai ir mi-
litariškai ir rimto pavojaus jiems
bent tuo tarpu nėra. Jie ji pajus tik
laiko bėgyje. Nors galimybės pana-
šioms perversmams tuose kraštuose
negalima išleisti iš akių.

Taigi, kaip toje dainoje, komunizmas pamažu slenkia Azijos kalnais ir slėniais. Nevieningas laisvas pasaulis yra tik apstulbusio stebėtojo rolėje. Ar ji, kad ir iš lengvo artėjus pavojus, pažadins kada nors iš neveiklos ir apsnūdimo, tai parodys tik ateitis.

Amerika, prakišusi pietryčių Azijoje karą ir ten palaidojusi savo karinį prestižą, į Azijos reikalus, bent netolimoje ateityje, savo pirštų ten nebekiš. Azija dabar jau paliekama savo likimui ir komunistų malonei. Būkime tikri, kad komunistai šią situaciją puikiai išnaudos.

riausybė nepatenkintiems išsišokė-
liams ginti teismuose yra susikūru-
si civilinių teisių sąjunga, kuri turi
panašaus nusistatymo advokatus. Šie
advokatai, nepaisant tokio politinio
nusikaltėlio veiklos ar padaryto nu-
sikaltimo, juos gina teisme kiek į-
manydami. Jie plačiai naudojami kon-
stitucijos teikiamomis laisvėmis. Iš
kur jie gauna šiam reikalui pinigų
niekas neskelbia. Net ir galingoji ži-
nių tarnyba tyli.

Zemesniųjų ir kartais ir aukštesniųjų teisėjų sprendimams turi įtakos papirkinėjamai ir kyšiai. Neteke niekados girdėti tokio atsitikimo apie aukščiausiąjį teismą. Jau ne kartą pa čia pat Čikagoje buvo iškelta teisėjams net keletas bylų, kurios baigėsi jų pakalitimui. Reikia manyti, kad į teisėjų sprendimus turi įtakos ir advokatai, nes palaiko su jais tam prius ryšius. O teismų sprendimų atidėliojimas keliolikai dienų suteikia patogia progą advokatui įtaigoti teisėją į vieną ar kitą pusę. Kodėl jie negali tuojau pat paskelbti sprendimo?

Dr. D. Elsbergo ir Russo slapty raštų byla puikiai parodo teisėjo ma nevą. Kai tik valstybės kaltintojas pranešė, kad buvo išlaužta į jo daktaro kabinetą, teisėjas bylą tuojau nutraukė. Kodėl? Galėjo išlaužimas tik sušvelninti bausmę, bet ne bylą nutraukti. D. Elsbergas ir Russo net nesigynė, kad jie padarė nusikaltimą. Keistas teisėjas ir dar keistesnis nuosprendis, kuris nęžino teisę

nuosprendis, kuris pazemino teisę.
Tuo tarpu į Watergate įsiveržimą, kur buvo mėginta įrengti pasikalbėjimą su sekretoriumi, kuris teisėjas net prisipažinusiui kaltais gamsunkiai nubaudė. Įsiveržimas į Watergate neatstovavo jokių valstybinių paslapčių, o tik kėsintasi pasiklausti demokratų partijos kandidatų ar kitų narių pasikalbėjimų ir kitokių žinių, nes kai kurie demokratai palaikė tamprius ryšius su visokio pulauko riaušininiais. Įsiveržimas turėjo du tikslus: pasiklausti partijos strategijos ir pasiekti ar jos nariai nebedalyvauja priešvalstybinėje veikloje. Šie sugretinimai aiškiai parodo, kaip panašiose bylose skirtingi teisėjai padarė sprendimus, kurie atstovauja teisėjo menkybė ir šališkumą.

Paskutiniu laiku šurkštus ir nevienodas sprendimas buvo padarytas JAV aukščiausiame teisme (Supreme Court). Atskleidė tokį procesą kuris iš vienos pusės parodė teisingumo stiprybę, bet iš kitos blogo teisėjo poelgį, nes jis bandė šią stiprybę

(Nukelta i 4 nsl.)

VYTAUTUI DIDŽIAJAM Lietuvos Nepriklausomybės laikais A. Pamenėje buvo pastatytas paminklas, kurį bolševikai po karo nugriovė.

VYTAUTUI DIDŽIAJAM Lietuvos Nepriklausomybės laikais A. Panemunėje buvo pastatytas paminklas, kurį bolševikai po karo nugriovė.

Vilius BRAŽĖNAS

IMPERIJOS KŪRĖJAI SKUBA

"Mes neprivalome kentėti vien tik dėlto, kad kažin kas nori padaryti imperiją iš pasaulio".

Prel. Jonas Balkūnas

Pasaulinės imperijos kūrimas nėra nauja. Ją bandė kurti susimokę valdovai, finansininkai, dvasiškai, kariškai, rašto žmonės ir šiaip intelektualai jau nuo giliausios senovės. Istorią pilna "pasaulio valdovų" vadų. Modernių laikų pasaulinės valstybės kūrimo sąmokslų istorija dokumentuota atsekama nuo 1776 metų gegužės 1 dienos. Įdomu, kad šią datą pasirinko ir internacionaliniai komunistai-socialistai "darbo žmonių" šventei švęsti: Gegužės Pirmoji. Anuomet Ingolstadto Universiteto kanonų teisės profesorius Adam Weishaupt (jėzuitų auklėtinis) įsteigė Illuminati ordiną, siekiantį sunaikinti krikščionybę ir bet kokią religiją, iš pagrindų sugriauti socialinę santvarką, nuversti visas vyriausybes ir įsteigti pasaulinę diktatūrą valdomą rinktinių žmonių -- NAUJĄ PASAULIO SANTVARKĄ. Illuminati savo simboliu pasirinko piramidę su visa -matančia akimi virš jos, ir šūkiu -NOVO ORDO SECLORUM (Nauja Pasaulio Santvarka). Skaitytojai, turį kienėje JAV dolerio banknotą, apvertę George Washington veidą žemyn, antroje pusėje pamatytų JAV herbą (arą su skydu, alyvos šakele ir strėlių pluoštu, gi kairėje... Argi neįdomu?! Herbo kairėje niekas kitas, kaip tik Illuminati simbolis su piramide, obalsiu ir akimi. Reiškia -- "Didysis Brolis tave mato". Tačiau šis simbolis ant dolerio, kaip tai nemato mai, atsirado 1935 metais.

Tenka pripažinti, jog nuo dr. Weishaupt laikų sąmokslininkai padarė didelę pažangą. Jie turi visą eilę galimų organizacijų, kurių nariai infiltravo didžiųjų kraštų vyriausybes: Komunistų Partiją, Apvalus Stalas (veikiantį aštuoniuose kraštuose), ir vietinės, -kaip C. F. R. (Council On Foreign Relations), Amerikoje, ar Royal Institute of International Affairs, Didžiojoje Britanijoje. Tamsiems inteligentams mulkinti, Amerikos C. F. R. pirmininko David Rockefellerio lankymosi Pekine proga, net ir raudonieji kiniečiai pasiskelbė sudarę Liaudies Užsienio Reikalų Komitetą, atseitinietiška C. F. R. Priedu yra visa eilė tarptautinių organizacijų, kaip princ Bernhard vadovaujama Bilderbergerių grupė, ir net yra sudarytas pasaulinės vyriausybės formatas - Jungtinių Tautų Organizacija. Baudžiamųjų būrių bei pasaulinės policijos rolę tuo tarpu atlieka tarptautinių finansininkų apmokama ir šerama komunistinių kraštų raudonoji armija.

Ligi šiol sąmokslininkai veikė labai slapta ir nepaprastai atsargiai, kadangi mažos grupės sąmokslas prieš daugumą, šiuo atveju prieš visą žmoniją, gali atsiekti tikslu tik likdamas nepastebėtas, neatidengtas ir ne-

išvilktas dienos švieson. Pavyzdžiui, kiek LAISVOSIOS LIETUVOS skaitytojų yra užtikę didžiojoje JAV spaudoje ar net ir lietuvių išeivijos laikraščiuose (išskyrus LAISVĄ LIETUVĄ, apie C. F. R. veiklą, ar žinių apie Bilderbergerių suvažiavimus, nors juose yra dalyvavę tokie žymūs žmonės, kaip Dr. Kissinger, Sen. Javits, Paul H. Nitze (Laivyno Sekretorius), George F. Kennan, J. William Fulbright, Garner Cowles (buv. LOOK leidėjas), Lester Pearson (buv. Kanados Ministe-

ris Pirmininkas), Dean Rusk, Dean Acheson, Christian Herter, George W. Ball, McGeorge Bundy (prezidento patarėjas ir Fordo Fundacijos pirmininkas), Dr. Joseph H. Retinger (komunistinės Lenkijos Charge d'Affairs Sovietų Sąjungoje ir princ Bernhard pastangų rėmėjas), NYT Arthur H. Sulzberger, pro-kairės ATLANTA CONSTITUTION redaktorius Ralph McGill, LIFE žurnalo C. D. Jackson. Argi ne nuostabu, kad apie Bilderbergerių konferencijas (paskutinė buvo 1971 metais Vermonte, Rockefellerių pilyje) nieko neskaitėme laikraščiuose?

1798 metais išleista John Robinsoro nuostabi knyga "Proofs Of A Conspiracy" atidengia Illuminati veiklą, tikslus ir metodus. Autorius rašo, kad Illuminati "Ordinas nori likti paslaptje, veikti patydomis, tuo būdu jis bus apsaugotas nuo valdančiųjų priešpaudos, ir toks paslaptinumas priduoda didesnį paskatinimą visam reikalui."

Nežinia, ar pagal senas konspiracijos taisykles, ar pagal naujas - JAV vyriausybę ir valstybę manipuliuojanti C. F. R. - privati, slaptos veiklos organizacija dirba patydomis, išlieka nepastebėta, retai pakaltinta ir veik neminama didžiojoje, tos pat C. F. R. kontroliuojamojoje, spaudoje. Tuo būdu, C. F. R. išvengia valstybės reikaluose balsą dar tebeturinčios tautos dėmesio ir pykčio. Jeigu Amerikos žmonės pilnuome patirtų C. F. R. vaidmenį įtraukiant Ameriką į pastaruosius karus ir apgaunant karius, neleidžiant jų laimėti arba atiduodant laimėjimo vaisius Amerikos priešams, pačiuose artimiausiuose rinkimuose išmestų iš pareigų kiekvieną C. F. R. ponams uodegą bevizginantį politinį šuniuką ir užčiauptų burną tos organizacijos agitpropos šaukliam spaudoje bei televizijoje. Per karus, per infliaciją, per pagalbą Amerikos priešams, per išdavimą komunistui Amerikos sąjungininkų bei draugų, per JAV konstitucijos ir žmogaus teisių subordinavimą komunistinėms Jungtinėms Tautoms, per Amerikos karinių jėgų nuginklavinimą bei demoralizavimą ir tuo pačiu metu komunistinių valstybių karinio pajėgumo pakėlimą Vakarų technologijos pagalba, C. F. R. privedė Ameriką į šią kritišką padėtį, kurioje mes šiandien ją matome. Tačiau, nežiūrint kiek kritiška padėtis bebūtų, visa tai dar galima lengvai atitaistyti, jeigu JAV piliečiai

išgirstų ir patikėtų tam proamerikoniškam balsui tautoje, kuris, kaip tas Andersono pasakos vaikas, save apgaudinėja žiniomis, sušuko: "Žiūrėkite - karalius nuogas!" C. F. R. geriau negu kas kitas žino, kad jų likimas priklauso nuo žmonių susipratimo, ar nesusipratimo, nuo sąmokslininkų demaskavimo, ar pasilikimo apgaulingoje priedangoje. Matydami pavojų, kad žmonės gali praregėti, C. F. R. neatsargiai skuba.

(Pabaiga sekančiame numeryje)

RUGSĖJO 8-ji TREMTYJE

(Atkelta iš 1 psl.)

ni net ir mūsų tautos prostore, pavaižduojant, kaip mūsų tauta su latviais ir prūsais išsivystė į atskiras tautines bendruomenes ir pabrėžiant tą faktą, kad iš tų trijų tautų (lietuvių, prūsų ir latvių) tik mes vieni, lietuviai, išstengėme, ana, XIII amž. pradžioje įsisteigti savo valstybę (Mindaugo dėka). Gi prūsai visai išnyko, o latviai tik XX-jo šimtmečio pradžioje įsisteigė (pirmą kartą) savo valstybę, kada mes savo valstybę 1918. II. 16 d. Neprik. Aktu tikėtai atsistatėme. Ką gi tas reiškia? Tas reiškia mūsų tautos gyvastingumą, jos didelį, nepalaužiamą laisvės troškimą. Vytautą Didįjį čia galima parodyti tik kaip mūsų pavyzdinį lietuvi, nenorėjusį niekam vergauti, nuo nieko priklausyti, siekusį tikrai laisvos, nepriklausomos Lietuvos valstybės. Vytautas Didysis yra ir šiandien mums visiems pavyzdys, ypač tiems, kurie, pavargę kovoje su okupantu dėl Lietuvos laisvės, va, jau padeda savo kovos ginklus, laiškus okupantui ir jo išstumtiesiems mums agentams ar vergams, rodydami savo norą su okupantu jau "gražiai gyventi", su juo toliau nekovoti, o "bendradarbiauti", tegul ir tą savo bendradarbiavimą su tautos priešpriešą vadindami bendradarbiavimu "su kraštu", "su Lietuva" ar kitais neaiškiais, miglotais, nieko aiškaus nepasakantais vardais.

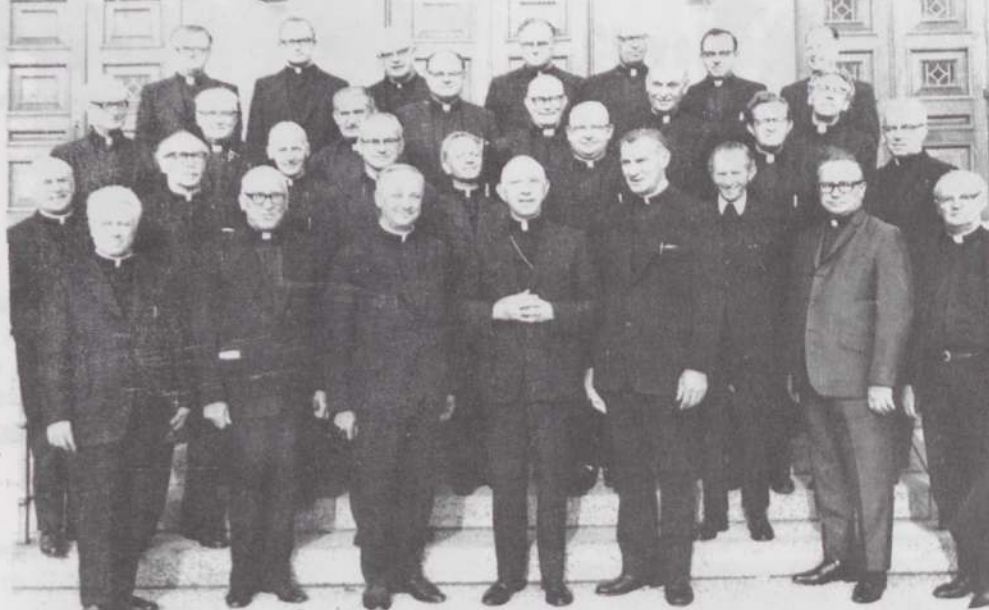
2) Rugsėjo 8-sios proga reikėtų, toliau, išsiryškinti mūsų tautos kovas dėl tautos laisvės, ypač tas, kuriomis mes atstatėme ir apgynėme nuo priešų savo laisvą nepriklausomą valstybę.

Reikėtų išsiryškinti tą visą mūsų tautos Golgotą, kurią teko tautai pereiti nuo pereitojo šimtmečio iki šio šimtmečio, kada mūsų valstybė buvo atstatyta, apginta ir kada buvo pralietas mūsų partizanų kraujas, kovojant su dabartiniu Lietuvos pavergėju. Šiame laiko tarpe mes turime pasirodžiusių ir savo vardus istorijoje įamžinusių tokių tautos didvyrių, kurių neturi kitos tautos. Pvz., kad ir XIX-jo šimtmečio viduryje, 1863 m. sukilime pasireiškęs to sukilimo vėnas iš vadų kun. Mackevičius, vadovavęs dalgėmis ginkluotiems lietuviams su gerai ginkluotais rusų kariuomenės daliniais, yra parodęs tokią drąsą, tokią karžygiškumą, kokią tiesiog sunku ir įsivaizduoti. O kiek kitų panašių kovotojų turime? Toks buvo ir Vytautas Didysis. Tas visa kelia mūsų kovingumą dėl tautos laisvės ir šiandien. Tas veikia ypač gi mūsų jaunimą.

3) Minint Rugsėjo 8-ją, negalima pamiršti nei Vytauto Didžiojo diplomatinę, politinę, valstybinę, taip pat ir kultūrinę darbų bei atsiekimų. Čia irgi jie galėtų būti mums pavyzdžiu.

Kreipiu dėmesį ypač gi į Vytauto Didžiojo puoselėjamą krikščioniškosios kultūros, į kurią dažnas mūsų, deja, nekreipia šiandien reikiamo dėmesio. O turėtume kreipti, ypač dėl to, kad bolševikiniai satrapai šiandien deda visas pastangas mūsų krikščioniškąją kultūrą, dangi ir neatsiejamai suaugusią su tautine-lie-

BALF'o rinkliava prie Šv. Marijos Gimimo parapijos bažnyčios Marquette Parke.

Lietuvių Kunigų Vienybės šių metų seimo dalyviai. Iš kairės: (pirmoje eilėje) kun. A. Račkauskas, prel. J. Balkūnas, vysk. Vincentas Brizgys, vysk. Francis Mugavero, Brooklyno diecezijos vyskupas, kunigai F. Regles, J. Borevičius, S.J. VI. Budreckas; antroje eilėje - J. Gurinskas, B. Liubauskas, B. Mikalauskas OFM, A. Kontautas, L. Andriekus, OFM, K. Bučmys, OFM, P. Geiščiūnas, V. Zakaras, J. Bacevičius, OFM; trečioje eilėje - J. Aleksaitis, J. Kinta, V. Pikturka, J. Vaškas, MIC, V. Martinkus, V. Cukuras; ketvirtoje - J. Bernatonis, Z. Smilga, P. P. Činikas, MIC, A. Kardas, V. Dabušis, K. Sakalauskas, P. Bulovas. Seimas buvo rugpjūčio 22-23 d. d. Bishop Molloy Retreat House, Jamaica, N. Y.

WATERGATE BYLOS ATSKIRŲ KLAUSIMŲ PASEKMĖS

L. M Ū R A S

Nagrinėjant Watergate bylą, iškilę tokie pašaliniai ginčai, kurie turi didesnę reikšmę, negu pati byla, būtent: a) prezidento teisės ir privilegijos, b) atskirų valdžios šakų pasiskirstymas, t. y. kokią galią turi prezidentas, senatas, kongresas, teismas ir kitos šakos. Watergate byloje, be kitų klausimų, dar turi būti nustatyta kultas, ar nekaltas asmeniškai prezidentas, ar jis yra įveltas į šią bylą. Šių klausimų aiškinimas yra labai svarbus, nes kaip sakoma, tai yra išgelbėjimas amerikoniškos demokratijos, atstatymas konstitucijos, apsaugojimas vidaus laisvių ir išbaigimas Pax Americana, t. y. Amerikos pasaulinio žandaro rolę ir jos galybę.

Iš pašalinių ginčų šioje byloje paaikškėjo, kad prezidento vykdomoji galia labai išaugo, o kongresas visai anuliavosi ir nebetrūko daug galios. Prezidentas skelbia karus, visai neatsiklauskęs kongreso, tvarko finansinius reikalus, pasisavino televizijos kontrolę, monopolizavo tvarkymą Vietname, Kambodijoje ir vienas tvarko reikalus su Kinija, Sovietų Sąjunga ir Vakarų Europa.

Tų visų ginčų pradžia kovo mėn. 23 d., 1973 m. Koks tai James W. McCord įsilaužė į demokratų partijos vyr. buveinę ir mėgino pagrobti partijos dokumentus ir, be to, pasirodo, kad įvelti į tą aferą dar šeši kiti asmenys iš prezidento Baltųjų Rūmų. Iš pradžių prezidentas uždraudė klausinėti tuos asmenis, bet vėliau juos paliusavo iš pareigų ir leido apklausinėti. Apklausinejant liudininkus paaikškėjo, kad prie prezidento telefonų yra slapti rekorderiai, t. y. visi pasikalbėjimai užrašomi. Sudaryta senato komisija norėjo tuos rekorderius peržiūrėti, bet prezidentas atsisakė juos duoti, nes tai yra

tuviška kultūra, sunaikinti.

Gi atsiranda mūsų, va, jau net ir tokių "gerų lietuvių", kurie kartu su ateistinio komunizmo apaštalais, ana, skelbia savo raštuose, kad krikščionybė jau atgyvenusi, gyvenime nepasiteisinusi, kad jos vertybės, kaip nupuvusios medžio šakos, jau atkritusios, kad tą mums "svetimą religiją" reikia mesti ir grįžti į mūsų protėvių religiją, į pagonybę...

Todėl Rugsėjo 8-sios dieną mums visiems reikia griežtai tokiems pagonybės apaštalamis pasipriešinti, kaip mūsų tautos dorinių pagrindų griovėjams. Tą daryti mes galime netgi ir Vytauto Didžiojo vardu.

tik prezidento, kaip aukščiausio asmens, grynas asmeninis reikalas, apsaugotas konstitucija.

Visi šie klausimai konstitucijoje ne labai aiškiai išdėstyti ir čia iškilę astrūs ginčai, bet tokie ginčai jau eina 200 metų Š. Amerikos gyvime. Kai kurie prezidentai suteikė reikalaujamas žinias, kiti atsisakė duoti.

Jau pirmasis prezidentas George Washingtonas gynė prezidento teises sakydamas: "Jei tai yra ir turi didelės teigiamos reikšmės visuomenei, tai reikia sutikti ir duoti, bet gali atsisakyti duoti, jei tai pažeidžia visuomenę". Kai kurie prezidentai patys atvykdavo ir viską aiškino. Taip prezidentas Lincolnas atvyko į kongresą visai netikėtai, nusiėmė skrybėlę, kur apgynė savo žmoną, neva turėjusi ryši ir kolaboravo su pietiečiais. Prez. Wilsonas pats pasi kvietė kongresą į Baltuosius Rūmus ir išsiaiškino dėl Tautų Sąjungos. Tik vienas atsitikimas buvo, tai 1807 metais, kai aukščiausias teismas davė šaukimą prezidentui Jeffersonui atvykti į teismą dėl viceprezidento Aaron Burr bylos, kur prez. Jeffersonas neva gavęs laišką iš generolo Wilkinsono, būk, viceprezidentas Burr išdavikas ir, be to, Aukščiausiojo Teismo pirmininkas pats asmeniškai pirmininkavo ir toje byloje pareiškė, kad prezidentas nėra karalius. Prezidentas vistiek atsisakė pareikšdamas, kad neprivalo stoti į teismą iki nėra legalaus apkaltinimo (impeachment). Po ilgų ginčų prezidentas savanoriškai davė teismui tą laišką, bet tas laiškas niekad nebuvo viešai parodytas ar išaiškintas, o Burr buvo išteisintas. Visą laiką minima "Impeachment". Tai toks žodis, kuris nesiduoda tiksliai išverčiamas. Tai maždaug atitinka kaip papeikimas, apkaltinimas, patraukimas teisman, t. y. įpareigojimas pasakyti tiesą, bet impeachment nereiškia kokią baidimą, o tik tam tikro asmens pašalinimą iš užimamos vietos, dėl didelio žmonių aimanavimo. Prez. Andrew Johnson 1868 m. buvo duotas "impeachment", bet pasiliko prezidentu iki galo. Tik 2/3 kongreso, pirmininkaujant pačiam Aukščiausio Teismo pirmininkui, gali būti atleistas prezidentas, jei randa kaltę dėl išdavystės, kyšininkavimo, arba kitą sunkų nusikaltimą ar baudžiamą nusikaltimą. Tik pirmą kartą Amerikos istorijoje senatas išdavė raštą, kad prezidentas turi pristatyti telefoninių pasikalbėjimų užrašavimus. Prezidentas davė nei giąmą atsakymą, nes negali tuos rekorderius padaryti viešumos objektu ir kurie priklauso tik prezidentui, o, be to, prezidentas nėra tos bylos dalyvis. Dar galvojama visokių kompromisų, kad nepažeisti prezidentą, anot: Ervin, kad "konstitucija nesugriūtų, o dangus nenukristų". Tokie ginčai, kaip Watergate byloje, JAV ne pirmi ir, reikia manyti, ne paskutini. Kelti didelį triukšmą dėl menkinio, tai amerikoniškas "style", kad priglūšinti priešą, o vėliau viskas susiformuoja. Nors labai daug prikalbėta, prigrąsinta, bet ši byla greit praeis ir viskas bus užmiršta, kaip yra ir su visomis kitomis bylomis, nes žmonės gyvena šios dienos sensacijomis.

Marquette Parko B.A.L.F.'o veikėjai su parapijos klebonu po rinkliavos įvykio. Iš kairės: K. Čepaitis, K. Kasakaitis, J. Mackevičius, kun. klebonas A. Zakarauskas, O. Idzelienė, A. Stankus, G. Mališauskas, K. Bielskis, Ig. Petrauskas ir A. Käreiva. Nuotrauka I. Gulbinsko

Laisvoji Lietuva

2618 WEST 71st STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629
Tel. 476-3371 ir 839-5531

Second class Postage paid at Chicago, Illinois. Published by-weekly on Thursdays by Lithuanian Regeneration Association.

Laisvoji Lietuvos Atgimimo Sąjūdis. Redaguoja Redakcinė Kolegija: K. Dirks, St. Jakubickas, J. Juodis, Dr. V. Misiulis, J. Miškinis, K. Ošelis, A. Rimas, K. Rūkas, V. Semaska, K. Tautkus, J. Virbalis ir P. Židkus. Redaktorius: V. Šimkus.

Išvairių autorių straipsniai skelbiami LAISVOJOJE LIETUVOJE neisada reikiama redakcijos ar leidėjo nuomone. Rankraščiai redakcijoje nesaugomi. Gražinami tik iš anksto susitarus. Prireikus, rankraščius redakcija trumpina ir juos taiso savo nuožiūra.

Redakcija veikia nuo 10 val. ryto iki 5 val. p.p. Ketvirtadieniais nuo 10 val. ryto iki 9 val. v.p. ir šeštadieniais nuo 10 iki 1 val. p.p.

Prenumerata metams 6 dol. Atskiras nr. 20 ct. Subscriptio per year 6 dol. 20 ct. per copy

Melas ir Tikrovė

Šiais laikais rašomi visokie "atsiminimai", kur dažnai daug kas iškreiptai aprašoma, neteisingai atvaizduojama... Tų atsiminimų pagrindinis tikslas dažniausiai būna rašančiojo asmens savęs išgyrimas, pateisinimas ir... kitų suniekinimas. Naudojami visiokie gaudiniai, tyčia paleistais pletkais-tar-tum visa tai būtų tikra istorinė medžiaga. Turint lakią fantaziją tuo būdu galima prirašyti ištisus toms. Kas dabar gali tikrai įrodyti ar tas taip sakė, ar ne ir ar toks pokalbis kur nors "Metropolijoje" buvo ar nebuvo.

Jei jau mūsų "atsiminimų" rašytojai rašo šališkai nėra visai nuostabu sovietiniuose laikraščiuose matyti dar didesnių melų, šmeižtų ir nestojančios propagandos. Apie sovietinį nuolatinį melą jau buvo ne kartą rašyta. Tačiau ju šmeižtų negalima visai praleisti pro šalį! Kitaip atrodytų, jog jie sakė tiesą, jei mes tylėtume!

Savo laikų, prieš kelis metus, jie buvo pradėję spausdinti Zenono Blyno dienoraštį - tikrai tarius-parinktas ištraukas su savo bolševikiniais "komentarais". Zenonas Blynas karo metu (1941 m.) buvo Liet. Nacionalistų Partijos Gen. Sekretorius ir faktiškai vadovavo visai partijai. Apie Z. B. ir minėtą dienoraštį L. L. buvo rašyta straipsniuose: "Lietuvos Pavergėjų Šmeižtai" (1971 m. Nr. 4/1100) ir "Sovietų Pakalikų Šmeižtai" (1971 m. Nr. 5). Dienoraštis sovietų spausdinamas, kaip jie patys rašo, "be autoriaus leidimo"... nes Zenonas Blynas mirė sovietinių budelių nukankintas kažkur Karelijos miškuose-sovietiniame kacete. To fakto jie dar niekur nepaminėjo... Nurodytieji straipsniai L. L. buvo parašyti naudojantis pačių sovietinių tarnų pateiktomis dalinėmis "dienoraščio" ištraukomis. Sąmoningai atspausdintos ar ne, tos ištraukos atskleidė Zenono Blyno tikrąsias idėjas: nemėgimą vokiškųjų nacių, siekimą sujungti lietuviškas grupes, kad būtų galima vieningai ir stipriai pasipriešinti vokiečių kėslams.

Pro tas visas dalines ištraukas, pro sovietinių rašėjų "pastabas" - aiškiai matėsi Zenono Blyno pagrindinis tikslas - atkurimas Laisvos ir Nepriklausomos Lietuvos Valstybės! Gal dėl tų straipsnių "Laisvoje Lietuvoje", ar ir be jų, tokie sovietiniai "draugai" kaip Sniečkus suprato, kad... per daug buvo leista išspausdinti... Jis dėlto barė žurnalą "Švyturio" redaktorius dėl "nemokėjimo

Kairė: Naujuosius Lietuvius Namus Clevelande pašventino rugpjūčio 19 d. kun. K. Žemaitis. Nuotraukoje matosi muzikas A. Mikulskis, Namų pirmininkas J. Stempužis, Pr. Stempužis, Mačys ir kiti. Dešinėje: baltiaus vaizdas, kuris įvyko š. m. rugpjūčio 18 d. Naujuose Clevelande Lietuviu Namuose, namų atidarymo išvakarėse.

Nuotraukų junginys J. Garlos

atrinkti medžiagos"... Per mažai iškirpo, per daug praleido... Žodžiu - yla pati iš maišo išlindo. Bandė šmeižti, bet paaiškėjo, jog lazda turi du galus...

Zenonas Blynas galėjo savo dienoraštį sunaikinti. Tam jis laiko turėjo. Jį paliko, manau tam, kad matytųsi tikrieji faktai. Ten nėra jokių pagrazinimų, nėra jokio savęs gyrimo, nes ne viešumai jis jį rašė.

Sovietiniai pakalikai daugelį tų faktų iškreipė. Rašydami apie L. N. P. uždarymą bei apeigas Vytauto Didžiojo muziejuje, prie Nežinomojo Lietuvos Kario paminklo, kurį sovietai, antrą kartą Lietuvą okupavę, nugriovė, jie skiedė: "Net gavę antausį jie giedoją hitlerinius himnus..."

Straipsnyje "Lietuvos Pavergėjų Šmeižtai" tą buvo atsakyta: "... Tai gryniasias bolševikų melas įpintas į tiesą. Jie, naciams uždarius Lietuvį Nacionalistų Partijos veikimą (viešą), nuėjo į Vytauto Didžiojo muziejaus sodelį ir ten padėjo vainiką ant Nežinomojo Kareivio Kapo ir sugiedoją ne nacių, bet Lietuvos Himną Vincu Kudirkos parašytąjį, -visų lietuvių himną, kurį, kaip ir naciai, taip ir rusai draudė ir draudžia giedoti..."

Dabar, to įvykio tikram atvaizdavimui, tikros teisybės išskėlimui, mes pacituosime visą Zenono Blyno aprašymą:

41. XII. 17.

"Šiandien padėjo vainiką prie paminklo Karo muziejuje. 15 val. 10 min. visa vyr. vadovybė ir Kauno apygardą nuėjo į Karo muziejų. Nagius ties Žemės Banku (buv.) sutiko mus ir vad. (netikėtai). Karo muziejuje pasirašėm knygoje. Nagius norėjo, kad parašytumėm, "kuria proga". Pasakius, kad tai dar ne galas, o tik galo pradžia, po to dar seks pirmas veiksmas. Įrašėm tik "LNP vyr. vadovybė ir Kauno apygarda 1941. XII. 17" ir parašai. Vainiką išnešė du nariai. Per maldą uždėjo vainiką vadas. Kaspinais juoda ir raudona spalva su įrašu "LNP 1941. XII. 17" ir naujas "vytautinis" partijos herbas. Puikiai atrodė. Vainikas, ažuolo lapai, rožės ir neužmirštuolės. Sugriežė Lietuvos himną. Visi sugiedoją himną. Po to sekė Vokietijos himnas ir Horsto giesmė. Tyla. Simboliška tyla. Po to sekė vienas posmas "Marija, Marija, išgelbėk nuo priešų baisaus" - vėl visi sugiedoją. Jokių kalbų. Tai tikras tylos protestas Partijos, kuri norėjo dirbti su Vokietija valstybine plotme ir negalėjo, nes vokiečiai nenorėjo..." (Pabraukimai mano. -M.)

Štai tikroji tiesa! Niekas nacių himno ten negiedoją! Bolševikinams rašėivoms tiesa nėra svarbi. Jie meluoja per akis ir kartoja tuos melus daugelį kartų. Jų pačių nužudyti, nukankinti lietuviai patriotai tų melų negali paneigti. Juos aiškiai ir tvirtai paneigia savo dienoraščiu Zenonas Blynas. Anksčiau ar vėliau tikroji tiesa nugali melą, šmeižtus, propagandą!

M.

Keturi broliai savanoriai

Prie Višakių Rūdos miestelio, 3-jų hektarų ūkyje, sunkiai vertėsi gausi Avižių šeima, tėvas ir keturi sūnūs. Anksti mirė jų motina, tai tėvas vedė antrą kartą ir susilaukė dar keturių dukrelių. Išsimaitinti iš tiek žemės buvo nelengva, visi sūnūs, paragavę mokslo pradžios mokykloje, ėjo tarnauti pas apylinkės ūkininkus, tuo pagelbėdami likusiems namuose. Ramiai, darniai ėjo jų gyvenimas, kol besibagiantis pirmas pasaulinis karas atnešė naujovę, kuri pakreipė jų likimą kita kryptimi. Vieną kartą, tėvas grįžęs iš Mariampolės, sujaudintas papasakojo, kad jau kuriasi Nepriklausomos Lietuvos kariuomenė, ir jauni vyrai raginami stoti savanoriais. Tėvo pasakojimas uždegė jaunuolių ir vyresnieji Antanas, Juozas ir Vincas pasiryžo stoti į karių menę. Išėjo visi trys kartu 1919 m. sausio 8 d., ir įstojo į Kauno miesto komendantūrą. Vėliau buvo paskirstyti į kitus dalinius. Kartu su jais panorėjo ir tėvas vykti į kariuomenę, bet, žmonos prašomas, atsisakė nuo to sumanymo. O jauniausias, 16

metų Benjaminas, veržėsi keliauti kartu su išeinančiais broliais. Tie nepaėmė jo su savimi. Girdi, esi per jaunas, tik pusbernis, netesėsi kariuomenėje. Benjaminas nuliūdęs liko namuose, bet neilgam. 1920 metų pradžioje, paaugęs, stojo į Mariampolės ats. batalioną ir taip pat įsigijo savanorio kūrėjo vardą ir teises.

Koks buvo tolimesnis tų keturių brolių likimas išėjusiais Lietuvą ginti?

Vyriausias brolis Antanas 2 pėst. pulko eilėse pasižymėjo narsumu ir buvo apdovanotas dviem Vyčio Kryžiais. Bolševikams užėmus Lietuvą, ištremtas į Sibirą. Sveikatos netekęs, gražintas į Lietuvą ir neužilgo mirė.

Juozas ir Vincas buvo kartu 1 pėst. pulke. Su tuo pulku dalyvavo eilėje kautynių ir nužgyvavo ligi Daugpilio. Juozas mirė džiova Nepriklausomoje Lietuvoje.

Liūdnas likimas laukė ir jauniausiąjį Benjaminą. Bolševikams okupavus Lietuvą, jis įstojo į partizanus. Bolševikų buvo sušaudytas 1944 metais.

Taip iš gausios šeimos gyvas tėra tik Vincas. Jis, po įvairių klajonių, apsigyveno su šeima Čikagoje. Aktingai dalyvauja visuomeniniame gyvenime. Savanorių Sąjungoje jau eilė metų eina vėliavnešio pareigas. Vasario 16-tos ir kitais reikšmingais momentais jį galime matyti nešant vėliavą. Vincas sako: "Tą vėliavą nešiu kol jėgos leis, net ligi karsito lentos". Buvo renkamas į Savan. S-gos Čikagos skyriaus Valdybą. Veiklus jis ir kitose organizacijose: Ramovėnuose, L. Šaulių S-goje ir talkininkauja LAISVAJAI LIETUVAI. Ir šiaip visuomeninę veiklą dažnai aukomis paremia.

Pagarbos verta ši šeima išleidusi 4 savanorius. Tai vienintėlis Lietuvoje atsitikimas. Be josios yra kitų šeimų, kur 3 vyrai išėjo į savanorius, Lietuvą ginti.

J. TAMULIS

Rusai neįteikia S. Kudirkai registruotų siuntų

Į JAV-es 1970 m. lapkričio 23 d. iš Sovietų Rusijos laivo pabėgęs lietuvis Simas Kudirka JAV-ių vyriausybės buvo sugrąžintas rusams, prieš tai jį JAV-ių kariškams laive rusams kruvinai sumušus.

Simas Kudirka buvo nuteistas sunkiems darbams ir koncentracijos lagerį kažkur Bolševikijoje. Po ilgų teiravimųsi pavyko sužinoti dabartinę jo kalnimo vietą.

Norėjau Simui Kudirkai pasiųsti bent mažutį siuntinėlį. Įstaiga, turinti leidimą siųsti registruotus siuntinius į Sovietų Rusiją atsakė, nieko negali pasiųsti kaliniams ir tenai esančias koncentracijos griovyves (lagerius), nes tokių siuntų komunistai visiškai nepriima.

JAV paštas priėmė mano siuntinuką: vienus nyloninius žalius, viršutinius, marškinius, ir vieną porą orlon-nylon kojinių, taip pat žalias spalvos. Ant JAV pašto įstaigai reikalingo užpildyti ir užsienį siunčiamo vertybių įkainavimo ir nurodymo įrašą marškinių kainą 3.50 dol. ir kojinių kainą 1.20 dol.

Tatai išsiunčiau oro paštu registruotą siuntą iš Los Angeles, Calif. pašto, Cole skyriaus, 1973 m. birželio 8 d. Šių metų birželio 12 d. turimu adresu išsiunčiau oro paštu, registruotą laišką Simui Kudirkai, pranešdamas, kada jam išsiunčiau siuntinėlį. Prašiau, jei gali man parašyti, jei siuntinėlį gaus. Laiško nuorašą turiu.

Deja, 1973 m. rugpjūčio 2 d. mano Simui Kudirkai pasiųstas siuntinėlis buvo sugrąžintas. Ruskiai jį grąžino nieko neparašę, teuzdėję datą 7-31-73 ir užklijavę baltą mažą lapelį su žodžiais Retour Inconnu.

Šis yra įrodymas, kad Sovietų Rusija, nusižengdama tarptautinėms kalinamų asmenų taisyklėms, nepristato nelaimingiesiems net menkiausių siuntinėlių.

Prijungiu to siuntinėlio adresinę nuotrauką. Simo Kudirkos istorija teberašoma.

Algirdas GUSTAITIS

Nuotraukoje iš kairės sėdi - Juozas, tėvas Vincas, Antanas. Stovi: Benjaminas ir Vincas. Neryškiai nuotraukoje matomi Antano Vyčio Kryžiai. Šios nuotraukos padidinta kopija buvo išstatyta Karo Muziejuje, Kaune.

Hot Springs, Ark. prie L. A. Sąjūdžio Garbės Nario Jono Bagdanavičiaus rezidencijos. Iš kairės: Laisvosios Lietuvos Redakcinės Kolegijos narys K. Rūkas, V. Bagdanavičienė, L. A. S. Hot Springs skyriaus steigėjas Kos-tas Plepys, L. B. Hot Springs steigėjas ir ilgametis jos pirmininkas Bruzas, Sibiro kankinė, rašytoja Stėpanija Rūkienė ir Jonas Bagdanavičius.

Mirė rašyt. H. Tautvaišienė, Sibiro tremtinė

A. a. HILDA TAUTVAIŠIENĖ

Š. m. liepos 8 d. Stocholme mirė Hilda Ahlandsbergaitė-Tautvaišienė, Sibiro tremtinė, atsiminimų knygos "Tautų kapinynas Sibiro tundroje" autorė. Gimė 1900 m. II 7 d. 1927 m. ištėkėjo už Stasio Tautvaišos. 1941 m., atėjus baisioms biržė-

lio dienoms, abu Tautvaišos buvo suimti ir ištremti Sibiran kartu su tūkstančiais lietuvių. Juodu buvo atskirti. Vyras buvo nuvežtas į Krasnojarsko sritį ir ten Rašėtų priverčiame darbo stovykloje 1945 metais mirė, o Hilda buvo išsiųsta į toliausią šiaurę prie Lenos upės žiočių, esančią Trofimovkos salą, kur dirbo žuvies perdirbimo įmonėje. Žiaurios buvo gyvenimo sąlygos, bet ji nepalūžo. Ji visokiais būdais ieškojo ryšio su Švedija, kur gyveno jos tėvas ir buvo Švedijos pilietis. Pagaliau pavyko susisiekti su Švedijos įstaigomis ir 1956 m. išsilaisvinti iš katargos ir išvažiuoti į Švediją, kur ji iki mirties gyveno.

Gyvendama Švedijoje ji ieškojo ryšių su lietuviiais ir pradėjo susirašinėti su Lietuvos Laisvės Komitetu New Yorke su Kipru Bielinu, kuris ją paragino aprašyti ką ji išgyveno Sibiro katargoje. Kadangi ir pati Hilda Sibire kenčiančių buvo parašyta laisvėn išėjus, papasakoti pasauliui apie jų kančias, todėl nereikėjo jai ilgai prašyti imtis to darbo. Ji viską surašė ir K. Bielinis jos atsiminimus paruošė spaudai, kuriuos išleido Amerikos Lietuvių Social. Sąjungos Literatūros Fondas 1962 m. lietuvių kalba, o 1968 m. anglų kalba. Abu leidiniai išparduoti.

nei savi ar svetimi nesužinotų, nes pasiskundus policijai, tuojau sužino spauda ir pradeda sensacingus aprašinėjimus, kurie dažnai būna neteisingi ir reporterių pagražinti fantazija. Prof. Goldeners sako, kad tai didžiausias kriminalinių nusikaltimų skaičius-motery išprievartavimas. Amerikoje lieka nepalietas teisingumo ir nusikaltėliai išvengia bausmės. Kita rūšis nukentėjusių moterų ypatingai mergaičių, bijo pranešti policijai, nes neturi liudininkų, o, be to, bijo pakenkti savo ateičiai teismuose "teisingumo" procedūros eiga ir spaudos "publikacijomis" ruošiant bylą policijai ar kitiems teisingumo organams. Užpuolimo ir išprievartavimo baimė kankina beveik visas moteris ir jaunas mergaites. Moterų užpuolėjų skaičius kasmet turi tendencijos didėti. Gi vadinamose "ge-tuose" ar tankiau susikimšusiuose miestų ar miestelių rajonuose, ypač didesniuose "pigųjų butų apartamentuose", moterų ir mergaičių išniekinimas ir užpuolimas yra kasdieninis reiškinys, kuris praleidžiamas tylą. Jau yra atsiradę savęs apsigynimo moterų sąjūdžiai, kuriuose mokina kaip nuo užpuoliko savęs apsiginti, ko saugotis ir kaip prisilaikyti, kad užpuolimo išvengus.

KURSAI UNIVERSITETUOSE IR KOLEGIJOSE

Auklėtojų atsiranda iš pačių moterų tarpo. Dr. Mery Conroy, 30 metų, fizinio auklėjimo prof., padėjėja Kalifornijos universitete, Los Angeles, jau suorganizavo savęs apsiginti kursų studentėms Karalienės (QUEENS) kolegijoje, Flushing, N. Y., Westminster kolegijoje, Salt Lake City ir kitur. Ji su Edward Rivo yra parašiusi knygą, pavadintą "Personal Defense For Women". Ji yra eksperte karate ir džiudo savo apsigynimui pritaikymo. Ji gavo ir daktaro laipsnį Kolumbijos universitete už fizinio auklėjimo mokslo judesius pritaikymą save apsiginti. Joks užpuolikas nepašms dr. Mery Conroy, nors ji yra tik penkių pėdų ir 4 inčų aukščio, sveria tik 100 svarų. Rašydama mokslinį darbą tyčia vaikščiodavo New Yorke pavojingomis gatvėmis ir naktimis. Ji buvo daug kartų užulta, asmeniškai pergyveno ir kovojo su moterų užpuolėjais, keletą jų sutvarkė ir perdavė teisingumo organams.

(Bus daugiau)

JAV TEISĖJAI...

(Atkelta iš 1 psl.)

bė piktnaudoti.

Demokratiniai teismo principai užtikrina apeliavimo teisę. Bet kurio žemesniojo teismo sprendimas, sukeliantis nepasitenkinimo ir ginčytiną klausimą, galima perkelti į aukštesnįjį teismą peržiūrėti. Šis kruopštus teismų procesas nuodugniai klausimams iširti sudaro didią paslaugą žmonėms, nes tik tai aukštesni teismai gali atsijoti teisybę nuo neteisės.

Kada New Yorko federalinis teismas išleido įsakymą Kambodijos bombardavimams sustabdyti, aukštesniojo teismo teisėjas jo nuosprendį panaikino, bet leido apeliuoti.

JAV Aukščiausiojo Teismo (Supreme Court) teisėjas Thurgood Marshall irgi atmetė to pat teisėjo sprendimą. Su šio teisėjo sprendimu pasibaigė ir apeliavimo teisė. Tačiau advokatai, atstovaujanti nusistačiusių prieš bombardavimus grupę, nenurimo. Kreipėsi į kitą tuo metu atostogaujantį teisėją W. O. Douglas. Lengvai gavo iš jo jiems palankų nuosprendį, nes pastarasis jau anksčiau buvo pareiškęs palankumą žemesniojo teismo pirmajam nuosprendžiui.

Tada teisėjas Marshall padarė staigų ir lemiantį ėjimą. Paskambino telefonu atostogaujantiems savo kolegoms ir atsiklausė jų nuomonių. Gavęs teigiamą atsakymą, teisėjas Douglas sprendimą panaikino. Pasibaigė ir suktas advokatų žaidimas pasinaudoti menkaverčio teisėjo patarnavimu.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS

Kalba lietuviškai

Naujoje vietoje
2618 West 71st St., Chicago,
Ill. 60629

Tel. 737 - 5149

Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses"
Valandos pagal susitarimą.
Uždaryta trečiadieniais

KĄ KIEKVIENA MOTERIS TURI ŽINOTI— ATSARGA GĖDOS NEDARO

K. KARDAS

KĄ ŽINOSI - ANT PEČIŲ NENEŠIOSI

Amerikos miestų, miestelių, kaimų ir kitų vietovių gatvės ir net keliai vaikščioti ir važinėti yra nesaugūs. Miestų ir miestelių bei kitų vietovių kriminaliniai nusikaltimai; moterų užpuolimai, išžaginimai, nužudymai vis daugėja ir nuosimčiai didėja. Ypatingai pavienėms moterims vaikščioti, važiuoti mašinomis; net ir savo kambaryje yra nesaugu. Žurnale "Parade" Loyd Shearer parašė straipsnį, kuri uždaviniu "WHAT EVERY WOMEN SHOULD KNOW - ABOUT SELF-DEFENSE" - Ką kiekviena moteris turi žinoti savo apsigynimui. Jis rašo tik apie vieną kriminalinių nusikaltimų rūšį - moterų išprievartavimą ir užpuolimą. Kriminalogai pripažįsta, kad moterų užpuolimai ir išprievartavimai prasideda gegužės mėnesyje ir tęsiasi iki spalio mėnesio. Pats didžiausias moterų užpuolimo laikotarpis - rugpjūčio mėnuo. Pati pavojingiausia diena laikoma šeštadienis. Wayne universiteto sociologijos ir kriminalo-

gijos prof. Norman S. Goldner, tirinėdamas rapistų (išžagintojų) nusikaltimus, priėjo išvados, kad 82% moterų užpuolimų ir išžagintojų pasitaiko savose apylinkėse ar kaimynystėje, arba tose apylinkėse, kur užpuolėjas gyvena ar prisilaiko pas draugus bei pažįstamus. Užpuolėjas jau iš anksto planuoja numatyto moters užpuolimą. Kartais grasina telefonu, kartais stengiasi pamegdžioti moters pažįstamo balsą, kad numatytą auką įsiviliotų pasikalbėjimui, kad sužinotų ar viena yra namuose.

DRAUGAI IR PAŽĖSTAMI

Tarp pažįstamų, draugų ar kaimynų moterų užpuolimų ir išžagintojų pasitaiko 48%. Kuo artimesnė pažintis tarp aukos ir užpuoliko, tuo žiauresnis atliekamas užpuolimas. Didžiausią užpuolimo kategoriją sudaro 18 metų jaunuoliai. Yra žinoma, kad 78% moterų, kurios buvo užpuoltos nesiskundžia ir tyli. Jos bijo, kad

MIRĖ EVANGELIKŲ KUNIGAS JULIUS STANAITIS

Š. m. rugpjūčio 4 d., tarnybinės kelionės metu, V. Vokietijoje, važiuodamas traukiniu iš Baknango į Salzgitter-Lebenstadtą, staiga mirė evang. liuteronų kunigas a. a. Julius Stanaitis. Velionis buvo gimęs 1903 m. XII 2 d. Gaisrių kaime, Marijampolės apskr. 1925 m. baigė Marijampolės valstybinę Rygiškių gimnaziją. 1927 - 1936 metais studijavo evangelikų teologiją Lietuvos Vytauto Didžiojo universitete Kaune. 1937 m. išlaikius visus teologinius egzaminus, Lietuvos Evangelikų Liuteronų Konsistorija jam suteikė pilnas kunigo teises. 1941 m. repatriavo Vokietijon. Karo metu pateko į vokiečių kariuomenę, kur jam teko išgyventi visas karo baisenybes. Antrąją pasauliniam karui pasibaigus, nuo 1945 iki 1948 m. dirbo įvairiose vokiečių parapijose. 1948 m. persikėlė į Vakarų Vokietiją. Apsigyveno su šeima. Hana lietuvių stovykloje. Čia tuojau įsijungė į misionierių eiles tarp lietuvių evangelikų liuteronų, važinėdamas pamaldų laikyti ir dvasiškai aprūpinti žmones.

Prie duobės kalba vicesenjoras kun. J. Urdze iš Bad Godesburgo; viduryje dr. Ernst Eberhard -LWF - Stuttgart. Kairėje senj. kunigas A. Keleris. Nuotrauka Fr. Skerio

Žinoma, kaip ir galima buvo tikėtis, teisėjas Douglas ėmė skystis, kad pirmoje vietoje norėjo aiškiai atsakyti į klausimą, ar bombardavimai teisėti, negu eiti su teisme praktikuojama taktika ar ieškoti "teisinės pamatomos" telefonų iš kitų teisėjų. Iš tikrųjų panaudodamas savo liberališką nuostatą norėjo apeiti savo kolegų sprendimą.

Teisėjo Douglas skirtingos asmeninės pažiūros teisinėje veikloje jau seniai gerai žinomos. Ir asmeninis gyvenimas neišlaiko kritikos, nes prie šešetą metų išsiskyrė su žmona ir vedė jauną sekretorę, kuri galėtų būti jo dukte. Iš teismo taško žvelgiant į jo teisėjo karjerą matome, kad jis daugelį kartų turėjęs stambių teisinių susikirtimų ir prieštaravimų.

Nebe pirmas kartas kyla klausimas, ar teisėjas Douglas, 75 metų amžiaus, yra tinkamas būti teismo nariu Vien amžius liudija, kad atėjo laikas poilsui. Tačiau jis naudojasi tokiems teisėjams suteikta teise tarnauti ligi gyvos galvos. Tokiems nariams pašalinti nėra kitokios priemonės, kaip pakaltinimas - "Impeachment".

Amerikos advokatų sąjunga paskutiniame suvažiavime nusprendė raginti kongresą, kad paieškotų naujų būdų tokiems teisėjams nušalinti. Taip pat pravesti įstatymą, kuris tvirtiau ir aiškiau aptartų apeliavimo teisę ir jos pabaigą. Tada daugiau nieko panašaus nepasikartotų, kaip kad atsitiko aukščiausiam teisme (Supreme Court) su Kambodijos bombardavimų apeliacija.

Gelės

VESTUVĖMS, BANKETAMS, LAIDOTUVĖMS IR KITOKIOMS PROGOMS

BEVERLY HILLS
GĖLINYČIA

2443 West 63rd Str., Chicago, Ill. 60629

Tel.: 778 - 0833

778 - 2424

Gene & Barbara DRISH

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOMETHREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-9600

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME
- TĖVAS IR SŪNUS -

TRYŠ MODERNIOS KOPLYCIOS:

2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6

1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNOS

2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6872
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4430

PETRAS BIELIONAS

4948 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YARds 7-9401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET Tel. YARds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN

3819 S. LITUANICA AVE. Tel. YARds 7-1188-1189

VASAITIS - BUTKUS

1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1008

DURYS - LANGAI

įvairių spalvų ir kainų. Geležies turekliai ir "aluminium siding". Naujausi baltos emalio ir "stainless steel" žieminiai langai.

ALUMINIJAUS RYNOS (Gutters)

vanden nubėgimui. Nerūdija ir nereikia dažyti. TVOROS - STOGE LIAI įvairių medžiagų ir spalvų.

KOSTAS BUTKUS

TEL. - PR 8 - 2781

A & L INSURANCE AGENCY Income taxes
Real Estate - mortgage loans, 4645 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.
60609 - Telef. Nr. 523 - 8775 Notariatas

Aleksas LAURAITIS

SAVININKAS
Turime gyvybės draudimus nerūkantiems pigesnėmis kainomis, ligoninių, nenutraukiamų pajamų, automobilų vairuotojams nuo 16 iki 80 metų, nuo gaisrų ir visus kitus draudimus.

PILDOME INKOMTAKSU blankus

TRYŠ ŠEIMOS GENERACIJOS APTARNAUJA MŪSŲ KLIENTUS!

CHRYSLER
\$3,398.00

1973 PLYMOUTH "DUSTER"

BALZEKAS MOTORS

CHRYSLER - PLYMOUTH - IMPERIAL

4030 ARCHER AVENUE

STATION WAGONS PHONE VI 7-1515

FIRESTONE PADANGOS (TIRES)

Neribota garantija iki susidėvėjimo. Ratlankiai (Wheels)

Taip pat atliekamas ratų reguliavimas ir balansavimas (Wheel alignment and balancing). Stabdžiai (Brake service), motoro reguliavimas (tune up), keičiamos dalys, alyva, tepimas ir kiti patarimai.

Country Auto & Tire Service

2423 W. 59th St., Chicago, Illinois, 60629
Telef. GROvehill 6-7777. Val. kasdien 7 v. r.
- 7 val. vak., šėšt. 7 v. r. - 3 v. p. p. Sekmadienį
- uždaryta. Kitu laiku pagal susitarimą.

Savininkas Mikas ČESAS

92 METŲ JAUNUOLIS Dr. PAUL BRAGG

P. ŽIČKUS

Liepos 26 d. straipsnyje "Valgyk natūralų maistą - nesirgsi", pažymėjom, kaip svarbus yra natūralus maistas. Tas straipsnis parašytas remiantis dviem knygomis: "Food and Fallacies" ir "Let's Eat Right to Keep Fit". (Straipsnyje yra įvykusi korektūros klaida. Vietoje "Keep Fit", parašyta "Keek Fit".)

Dr. Paul BRAGG

Štai rugpjūčio 17 d. laikraštyje The Boston Globe rašoma apie dr. Paul Bragg. Straipsnis paimtas iš "Knight Newspapers Service". Apžvelgęs kambarį esančius žmones dr. Bragg pasakė, kad nei vienas čia esančių nekvepuoja taisyklingai. Esą visi kvepuoja tik plaučių paviršiumi, bet ne iš gilumos plaučių.

Amerikoje dr. Bragg esąs žinomas kaip "health man", "granddaddy of the health movement", o Havajuose žinomas kaip "Hula Boy".

Dr. Bragg esąs biochemikas iš maitinimosi srities. Jis skaitęs paskaitas, dėstęs universitete ir darė tyrimus. Jis esąs 92 metų amžiaus. Iš tolo pamatęs gatvėje einantį dr. Bragg gali pamanyti jį esant apie 55 metų amžiaus. Kai prieini arčiau, pamatai padaręs klaidą, jis esąs ne daugiau 50 metų. Veide esą

truputis švelnių raukšlių, bet tos raukšlės esančios patrauklios. Jo plaukai sidabriniai - žili. Balti ir gražūs dantys, bet ne dirbtiniai, jo paties tikri dantys. Besišypsiančios mėlynos akys, kurioms ir smulkesniam raštui skaityti nereikia akinų. Dr. Bragg yra 5 pėdų ir 8 inčijų ūgio. Jis sveria 150 svarų, kaip sverė ir prieš 50 metų. Dr. Bragg sakąs, kad jo sveikata esanti - natūralus maistas, taisyklingas kvėpavimas ir sportas. Jis sakąs, kad esąs jauniausias žmogus visame pasaulyje. Ir esą niekada nevēlu pradėti būti jaunu. Nei viena žmogaus lastelės dalis nesanti senesnė kaip 5 metų. Minkštosios kūno celių dalelės atsinaujinančios kas vienuolika mėnesių, o kietos - kas penki metai. Taigi kūno sudėtis visą laiką senus audinius pakeičia naujais ir žmoguje nesą senesnių dalelių kaip 5 metai. Tas viskas priklauso nuo to, kokį maistą - medžiagą mes duodame savo kūno statybai, tokie ir atrodome.

Dr. Bragg valgąs natūralų maistą. Pusryčiams: kietai virtas kiaušinis ir švieži vaisiai apibarstyti "wheat germ". Tai specialiai paruošti kviečių grūdai su visomis selektais, kurie turi vitaminą E.

Pietums ir vakarienei: daržovės iš sutrintų žalių nevirtų morkų (vitaminas A, kuris reikalingas akims), sutrinti žali švieži burokėliai (jie turi daug geležies ir vario, kurie reikalingi mūsų kraujui). Žali nevirti kopūstai, kurie turi daug statybinių medžiagų mūsų kūno audiniams, o taip pat ir kitos daržovės. Ant daržovių užpilas alyvos (unsaturated oil) sumaišytos su citrinos sultimis. Kartais pakaitalui valgąs "broiled" žuvis, vištieną ar kalakutieną. Labai retai žalią jautieną (steak).

Perviršinimas maisto sunaikina visus fermentus, kurie esą raktai as-

Lietuvių Skautų Sąjungos jubiliejinė stovykla

Jubiliejinės stovyklos viršininkas v. s. A. Saulaitis su grupe skautininkų ir svečių savaitgalio iškilmėse. Iš kairės: v. s. V. Šenbergas, v. s. A. Saulaitis, PLB pirm. S. Barzdukas, muz. A. Mikulskis stovykloje skaitęs paskaitą "Muzika - tautos veidas", v. s. L. Milukienė, v. s. O. Zailskienė, Lietuvos diplomatinės tarnybos narys St. Lozoraitis, jr., atvykęs iš Romos ir stovykloje skaitęs paskaitą "Lietuvos valstybinis klausimas pasaulinėje plotmėje", s. J. Budrienė, muz. O. Mikulskienė ir v. s. V. Kizlaitis.

Jubiliejinės skautų stovyklos pradėtos ruošti nuo tremties laikų kas penkeri metai (tautinės kas 10 metų). Šiemetinė tokia stovykla įvyko rugpjūčio 19-29 d. d. amerikiečių skautų stovyklavietėje BEAUMONT, Ohio.

I stovykla suskrido skautai, skautmiliacijai ir metabolizmui maisto, gamtinio naujas kūno celes. Pietums taip pat valgąs dvi virtas daržoves: vieną žalią, kitą - geltoną. Tik nereikia pervirinti. Jis verda daugiausia garuose, naudojant labai mažai vandens. Šalia to dar deda į dieną dirbtinų vitaminų: 800 vienetų vitamino A, 25000 - vitamino E, B Complex ir calcium. Visai nevartoja druskos. Druska esanti ne organinė medžiaga, jos nesą galima sujungti su kitomis kūnui reikalingomis medžiagomis. Tai esanti lyg ir nuodai, kurie palaiką kūne vandenį. Kiti nuodingi dalykai, kurių dr. Bragg nevartoja: tabakas, kuris užkemš plaučius ir žaloja širdį; kavos kėntianči širdžiai, plaučiams, kepenims ir inkstams. Taip pat nevartoja alkoholio, nes jis naikina smegenų celes. Taip pat nepataria vartoti ir karbohidratų.

Dr. Bragg sakąs, jog tyrimai rodydys, kaip nenatūralus maistas yra priežastimi daugumos fizinių ir net protinių ligų, ypačingai vėžio.

Manome, kad šis dr. Bragg pasiskaidymas dėl ilgo jo amžiaus ir geros sveikatos yra tikrai nuo taisyklingo kvėpavimo, o specialiai ir nuo natūralaus, jokiais chemikalais, nesugadinto maisto. Net ir mūsų kaimo žmonės Lietuvoje, kada jie valgė natūralų maistą, jie nežinojo daugelio ligų.

tės ir vadovai, vadovės iš J. A. V., Kanados, Anglijos, Australijos, Vokietijos ir Pietų Amerikos, viso virš tūkstančio žmonių. Nemažai buvo ir kitų tautų skautų ir skaučių. Visos tos stovyklos viršininku buvo pats LSS pirmininkas v. s. A. Saulaitis, jo pavaduotoju v. s. V. Jokubaitis, amerikiečių skautų žymus pareigūnas, kurio rūpesčiu ir buvo gauta ši stovyklavietė.

Jubiliejinę stovyklą sudarė skautų Brolijos stovykla "Vilnius", kurios viršininku buvo vyr. skautininkas v. s. P. Molis, ir skaučių Sesių stovykla "Lietuva", kurios viršininke buvo vyr. skautininkė s. L. Milukienė ir akademinio skautų sąjūdžio stovykla su viršininku pil. V. Varnu ir jo pavad. fil. D. Orantaitė.

Šios stovyklos turėjo savo pastovykles, kaip paukštyčių, vilkių, skaučių, vyr. skaučių, jūrų skaučių ir skautininkų. Panašios pastovyklės buvo ir Brolijoje. Buvo ir Bendrijos pastovyklė išskirusi nemeliuose.

Pastovyklių graži tvarka ir išpuošimai traukė visų akis. Ypačingai visi žavėjosi Sesių suruošta tautodailės ir rankdarbių paroda, pakelės koptulpiu ir visos stovyklavietės modeliu, kurį paruošė s. Vanda Alekniene. Pastovyklių vardai, šūkiai, išpuošimai priminė Vilnių ar Lietuvą.

Specialioje skautininkų sueigoje buvo pagerbtas v. s. A. Šenbergas - Brolijos garbės skautininkas, jo 75-ųjų metų amžiaus suakties proga, pri-

statytas L. S. S. pirmūnas v. s. P. Jurgėla, tolimųjų kraštų atstovai ir vyresnieji buvę ir esami pareigūnai.

Sueigai vykusiai vadovavo vicepirmininkė v. s. Florentina Kurgonienė. Gražiai atšvestos Lietuvos, Vilniaus ir Jūros dienos. Neužmirštama įspūdi paliko didysis Vilniaus laužas ir žvalios jaunimo eisenos.

Akademikai buvo suruošę visą eilę aktualių paskaitų. Išleista šeši numeriai idomaus stovyklos laikraščio "SU SKAUTYBE". Jo vyr. redaktorė buvo v. s. Alė Namikienė, Čikagos Aušros Vartų turtininkė.

Visą šios didžiulės stovyklos mainimą tvarkė s. J. Budrienė ir v. s. P. Karalius. Ligoniais rūpinosi dr. N. Juškenienė ir gailestingos seserys. Dvasiniais reikalais rūpinosi penki kunigai. Suvenyrų krautuvėlei vadovavo nepailstantis fotografas s. V. Bacevičius. Fotografų tarpe darbavosi v. s. V. Kizlaitis, Penikas, Garla, kun. Kezys, Lietuviai Televizijoje vadovai A. Šlutas ir kiti. Reikia manyti, kad Jubiliejinę Stovyklą pamatysime ir televizijoje. Nors nuotoliai tarp pastovyklių ir bendrų pastatų buvo dideli, pirmasis dienas lietutis prausė, o likusį laiką saulutė negailestingai kepino, bet visų nuotaika buvo labai gera. Ypačingai gražiai skambėjo jaunimo klegesys laisvalaikio atskiriose Sesių ir Brolijos maldybose ba seinuose.

P. Z.

KREIPKITES PAS MUS, KAI PERKATE NAMUS!

- Low Rates
- Minimum Expenses
- We pay 3 1/4 % on escrow accounts

MES MOKAME 6% už 2 metų sertifikatus
5 3/4 % už 1 metų sertifikatus (Min. \$1,000) (Min. \$5,000)

Dividendus išmokame kas mėnesį

Saint Anthony Savings

1447 S. 49th Court • Cicero, Illinois, 60650
Phone (312) 656-6330
Joseph F. Gribauskas,
Executive Secretary

Darbo valandos: pirm. 9-8, antr. 9-8, ketvirt. 9-5.
Šeštadieniais 9-1. Trečiadien. - uždaryta.

PATRIA STAMP & COIN CO.

TOP PRICES PAID FOR STAMP & COIN COLLECTIONS

6312 So. Western Ave.,
Chicago, Illinois 60636

Store Hours: Weekdays 9 a.m. to 6 p.m.
Mon. & Thurs. 9 a.m. to 8 p.m.

(312) 476-6592

Sat. 9 to 5 - Sun. 9 to 2
(312) 476-8251

LYDIA'S HEALTH FOODS

Natūralūs vitaminai-proteinai. Įvairiausios gydomos žolės - arbatos. Dietinis maistas. Vaisių sultys be cukraus. Daržovių aliejai. Stambiai malti įvairūs miltai. Daigintų kviečių ir kitos stambių miltų duonos. Natūrali kosmetika.

Savininkė: **Emilija Dudėnienė**

2439 West 71st Street, Chicago, Illinois 60629
Tel. 737 - 8931

CRANE SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Pres.

2555 West 47th Street Tel. Lafayette 3-1083

NEMOKAMAI VIETA AUTOMOBILIAMS

All accounts compounded daily
Facebook Savings paid quarterly.
Pinigai įdėti prieš mėnesio 15 d. duoda dividendus už visą mėnesį.
Dividendai mokami sausio ir liepos 31 d.
Prašome apsilankyti naują mūsų namą.

VALANDOS: Pirmadien. ir ketvirt. 9:00 ryto - 8:00 vak.;
Antradien. ir penktadien. 9:00 ryto - 5:00 vakaro; Šeštadieniais 9:00 ryto - 12:00 dienos. Trečiadieniais uždaryta.

PRANAS ZAPOLIS

3208 1/2 WEST 95th STREET
EVERGREEN PARK, ILL.
Teel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

LEONARD'S TEXACO SERVICE

TIRES-BATTERIES- GENERAL
REPAIRS, TUNE - UPS

Leonardas ERINGIS

1953 West Marquette Rd.,
Chicago, Ill. 60636. Tel. 476-9374

VALOME

KILIMUS IR BALDUS
Planuame ir vaškujame visų rūšių grindis
J. BURNYS, Tel. RE. 7-5168

Heating Contractor

Įrengiu naujus ir perstatau senus visų rūšių namo apšildymo pečius ir air conditioning - į naujus ir senus namus. Stogų rinas (gutters), vandens šildymui boilerius. Turis ir leidimus dirbti mieste bei užmieste. Darbas atliekamas greitai ir apšiltingai. Apekalėvimas nemokamai.

DOMAS ŽUKAUSKAS
HEATING & SHEET METAL
4444 S. Western, Chicago, 60609
Telefonas VI 7-3447

A. VILIMAS MOVING

Apraustas perkraustymas
Įvairių atstumų

833 WEST 24th PLACE
Tel. FRontier 6-1883

PARAMA

MAISTO IR GĖRIMŲ PARDUOTUVĖ

Didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų
ir maisto produktų.

Kainos žemos. Atsilankę įsitikinsite.

Sav. JURGIS JANUŠAITIS ir JURGIS MAŽEIKAS

2534 West 69th gatvė, Chicago, Illinois 60629 Telefonas 737-3332

PALANGOS restoranas

SVEIKAS LIETUVIŠKAS IR AMERIKONIŠKAS

NAME GAMINTAS MAISTAS

Greitas ir mandagus patarnavimas. Prašome atsilankyti

Kasdien atidaryta: nuo 7 val. ryto iki 8 val. vak.
Pirmadieniais uždaryta

6018 SO. WESTERN AVE.

CHICAGO, ILL. 60636

GROVEHILL 6-9758

NORMAN BURŠTEINAS, kailių krautuvė

ir SIUVYKLA, 185 No. Wabash (kampas Wabash ir Lake Street), II-ras aukštas. Atidaro kasdien: 9 val. ryto iki 6 val. vak.; pirm. ir ketv. iki 8 val. vak.; šeštadienį iki 4 val. ir kitu laiku-susitarus.

Tel. 263-5826 ir buto 677-8489

Kalbame lietuviškai

Seigan's

VYRŲ IR BERNIUKŲ KRAUTUVĖ

4640 So. Ashland Avenue

Tel. YA 7-1272

Atidaryta iki 9:00 val. vakaro pirmadieniais ir ketvirtadieniais, o kitomis dienomis iki 6 val. vakaro. Sekma dienomis uždaryta.

KOSTIUMAI, SPORTINIAI ŠVARKAI, KELNĖS
POLYESTER DVIGUBO MEZGIMO VĖLAUSIOS
MADOS SPALVINGŲ MEDŽIAGŲ

MILŽINISKA NUOLAIDA

44 metų jubiliejinis išpardavimas

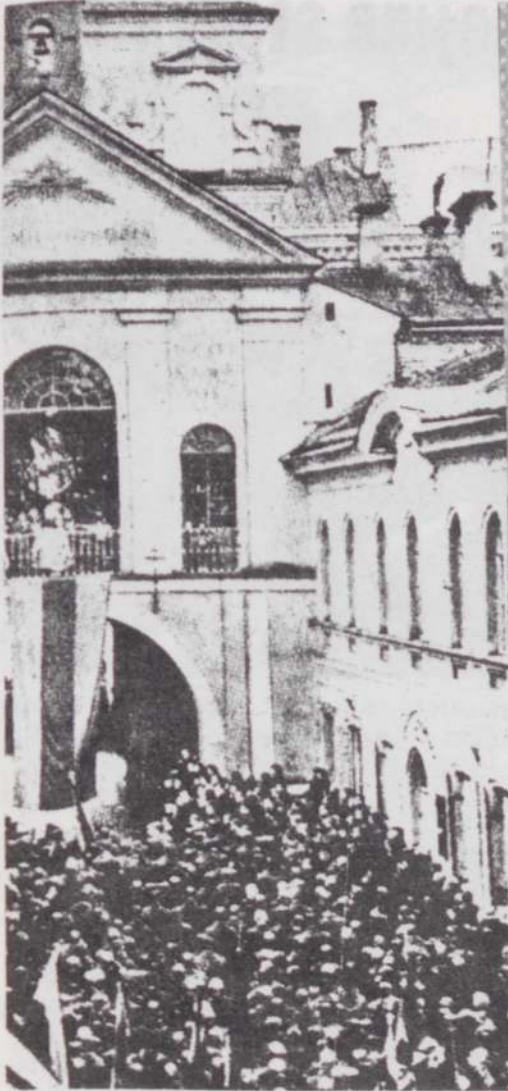
Paiskubinkite atsilankyti kol dar galima geriau pasirinkti. Čia rasite visą kas tik reikalinga kaip vyrams, taip ir jaunuoliams.

Čia rasite geriausių firmų, kaip
GROSHIRE, BOTANY, "500", PHOENIX ir kitų.

Pirkę kostiumą, švarką ar kelnės, jūs būsite patenkinti, nes mūsų siuvėjai čia pat vietoje jums primieros ir pritaikins ir nieko už pritaikymą nereikės mokėti.

VISOS BERNIUKŲ APRANGOS GAUNAMOS, ĮSKAITANT
STAMBIUS (HUSKY).

Lietuvos sostinės Vilniaus jubiliejus

VKLS CV PIRMININKO K. VEIKUČIO PASKAITOS, SKAITYTOS KANADOS VILNIEČIŲ SUVAŽIAVIME PARIS, ONT., ČESNULIŲ SODYBOJE, SANTRAUKA

Šie 1973 metai priklauso Lietuvos sostinės Vilniaus 650 metų sukakčiai paminėti. Žodis Vilnius reiškia ne vien miestą – Lietuvos sostinę. Jame glūdi visa istorinės Lietuvos valstybės praeities didybė, karžygiškos laisvės kovos ir amžių eigoje kurtos tautos kultūros ir meno vertybės.

Vilniaus, kaip miesto ir net kaip sostinės giles senovės rašytinių davinų neturime. Pirmas rašytinis šaltinis, kuriame minimas Vilnius, yra Gedimino laiškas. 1323 m. Gediminas rašė laiškus iš Vilniaus, kaip iš Lietuvos sostinės. Popiežiui, Dominikonui ir Pranciškomų ordinams Saksonijoje, Hanzos sąjungos miestams – Liubekui, Kelnui, Bremeniui, Magdenburgui, Rostokui, Zundui, Grefsvaldui, Stetinui ir Gotlando salos pirkliai, sudarinėjo sutartis su Rygos arkivyskupu ir Livonijos ordinu. Ir todėl Gediminas visuotinumui yra pažintas Lietuvos sostinės Vilniaus įkūrėju.

Vilnius dar ir šiandien tebevadina mas legendarinį miestą. Lietuvos Metraštyje yra žinia apie Vilnių be dainų, kuri bandoma priskirti XII – XIII šimtmečiui. Ji mini kunigaikštį Šventaragį. Šventaragis paliepes savo sūnui Gerimundui po mirties jį sudeginti ir palaikyti Neris ir Vilnios santakoje. Sūnus tėvo paliepiamą įvykdęs. Po to toji vieta buvusi vadinama Šventaragio slėniu. Joje buvo sudeginami laidojant ir kiti Lietuvos kunigaikščių bei šiaip kilmingieji. Ir Šventaragio slėnis pasidaręs šventa vieta, tarsi pagoniškos Lietuvos priešistorinio miesto. Be to, čia buvusi pastatyta Perkūno šventykla ir vaidiloms kriviams namai su bokštu iš kurio jie skelbdavę žmonėms dievų valią. Įvedus krikščionybę, šventykla buvusi nugriauta ir jos vietoje pastatyta katedra. Tačiau paskutiniųjų dešimtmečių archeologiniai radiniai Vilniuje savo senumu pralenkia ir apie Šventaragį, ir apie Gedimino sapną legendas. Ištirpus ledynams ir atsiradus miškams bei kitai augmenijai, Vilniaus vietovėje atsirado stambūs gyvuliai ir paskui juos yra sekę medžiotojai ir žvejai. Iš rastų mamuto ir gauruotų raganosių kaulų nustatyta, kad jų čia būta jau prieš 12–14 tūkstančių metų. Pagal rastuosius titnaginius ir kaulinius įrankius akmeninius glūdintus darbo ir kovos kirvius bei keramikos fragmentus istorikai nustatė, kad jau 2000 metų prieš Kristų Vilniaus srityje formavosi baltų kultūra, kuri žalgirio bei geležies amžiuje gavo visiškai savitus aistiškus bruožus, skirtingus nuo kaimynų suomių ir rytų slavų. Vilniaus lietuviškumas yra nustatytas pagal jo vardą. Vietovardis "Vilnius" pramintas pagal Neris intaką į upę Vilnią. O "vilnia" yra sepa forma žodžio "vilnis", t. y. banga, srava. Vilniaus įkūrimą nulėmė vietos patogi geografinė padėtis; Neris ir Vilnios santakoje būdamas didžiausias natūralus piliakalnis visoje Lietuvoje, dar Gedimino kalnu vadinamas, prašyte prašesi, kad jo viršūnėje ir parpėdėje būtų įkurtos pilys. Todėl yra

daroma prielaida, kad ir karaliaus Mindaugo laikais Vilnius jau buvo laikomas Lietuvos sostine, tik saugumo sumetimais jo vardas nebuvo skelbiamas.

Bet jau nuo Gedimino laikų turime rašytinius davinis, kad Vilnius buvo didžiosios Lietuvos valstybingumo židyns. Čia narsusis Kęstutis nuvertė Jaunutį ir drauge su išminčiu Algirdu išplėtė Lietuvos sienas toli į pietus ir rytus. 1387 m. Jogaila suteikė miestui magdenburgines teises, nors nuo Gedimino laikų vilniečiai naudojos savivaldos teisėmis. 1399 m. Vytautas iš gaisro griuvusių atstatė sostinę, padarydamas Vilnių pirmąjį Rytų Europos miestą. Nežiūrint lenkų karališkojo vainiko ir Krokuvos vilionių, Jogailaičius traukė, lyg magnetas, jų protėvių miestas. Kazimieras apmūrinėto miestą. Jo sūnus, irgi Kazimieras, tapo šventuoju, šelpdamas vilniečius. Aleksandras visą laiką gyveno Vilniuje, nors ir buvo tapęs lenkų karaliumi. Zigmantas II senelis statydino puikius rūmus, hales ir tvirtoves. O jo sūnus Zigmantas Augustas skyrė daug rūpesčių ir meilės šiam miestui. Daugiausia ir gyveno Vilniuje. Čia jis karštai mylėjo Barborą Radvilaitę, kuri inspiravo Aušros Vartų Motinos atvaizdą. Šio paskutiniojo Jogailaičio pastangomis Vilnius virto renesanso gadynės briliantu, itališko pavyzdžio metropolija. Lyg simboliškas sutapimas, po Liublino unijos, Zigmantas Augustas daugiau nebesirodė Vilniuje. Steponas Batoras buvo paskutinis valdovas, kuris Vilniuje su oringomis iškilėmis priėmė Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio mitrą. Trys Vazos dinastai tik retkarčiais čia lankėsi. Kiti net nesirodė. Saksas Augustas II vien 1705 m. viešėjo Vilniuje, nes turėjo susitikti su Petru Didžiuoju. Paskutinis Lenkijos-Lietuvos valdovas Stanislovas Poniatovskis tik 1784 m. viešėjo Vilniuje.

Pačiam Vilniui nereikėjo vainikuoti karalių, jis turėjo savus nevainikuotus lietuvių valdovus. Pirmieji senatoriai buvo Vilniaus vaivados, kasetlonai ir vyskupai. Dažnas Vilniaus didikasėjo didžiojo maršalkos, etmono ir kanclerio pareigas. Vilnius buvo Didžiosios kunigaikštijos administracinis, diplomatinis, bažnytinis, karinis bei teisminis centras. Lietuvių gudu, totorių, rusinų ir ukrainiečių kilmės didikai Vilniuje pajuto Lietuvos galingumą ir tapo jos valstybininkais bei savarakiškumo gynėjais. Vilniaus akivaizdžią didybę puoselė kunigaikščių rūmai, katedra, šv. Onos bažnyčia, šv. Petro ir Povilo bažnyčia, vyzkupo ir kapitulės rūmai. Vėliau arsenalas, rotušė, tribunolo ir kitų įstaigų pastatai. Vilnių dabino parkai ir puošnios bibliotekos bei galerijos. Čia savo rūmus statė Lietuvos magnatai Radvilai, Katkevičiai, Tiškevičiai, Sapiegos, Pacai, Masalskiai, Bžostovskiai, Sluškos ir Kiškos. Vilnius gali pasididžiuoti visa eile pirmenybių Lietuvos istorijoje. Vil-

niuje buvo įsteigta Lietuvos pirmoji parako įmonė, patrankų liejykla, stiklo gamykla ir popieriaus dirbtuvė. Apie 1580 m. atsirado kursyvinės ir lotynų raidės, o 1588 m. buvo išspausdintas Lietuvos statutas. Vilnius taip pat patyrė daug nelaimių; gamtos ir žmogaus rykščių. Gaisrai miestą suvalgino su žeme daugelį sykių. Vilnių puolė ir plėšė kryžiuočiai, rusai, švedai ir prancūzai, o moderniais laikais – vokiečiai ir lenkai.

Vilnius yra Lietuvos religinis centras. Nuo senų senovės Šventaragio slėnyje buvo kurenama amžinoji ugnis. 1388 m. buvo įkurta Vilniaus Romos katalikų vyskupija, kuri net apėmė 8 vaivadijas, sudarydama milžinišką bažnytinę administracinę plotą. Vilnių puoselė monumentaliniais vienuolynais ir šventyklomis pranciškonai, dominikonai, bernardinai, jėzuitai, pijorai ir kiti ordinaai. Čia meldėsi ir provoslavai ir unitai. Čia puikavo totorių ir musulmonų mečetės. Čia žydai sukūrė sau "antrąją Jeruzalę".

Vilnius taip pat yra Lietuvos švietimo ir mokslo centras. 1579 m. karaliaus Stepono Batoro ir popiežiaus Grigaliaus XIII aktais įkurtam Vilniaus akademijai buvo suteiktos visos universitetams priklausančios teisės ir privilegijos. Tai buvo pati pirmoji ir kuri laiką vienintelė aukštoji mokykla ne tik Lietuvoje, bet ir visoje Rytų Europoje. Vilniaus universitetas davė pasauliui Kondratavičių, Mickevičių, Kraševskių ir daug kitų mokslo vyrų.

Vilnius yra lietuvių tautinių aspiracijų formavimosi liudininkas. Vilniuje prasidėjo Kosciuškos, o vėliau lenkmečių sukilimas. 1905 m. gruodžio 4–6 dienomis Vilniuje įvyko Didysis lietuvių seimas, reikalavęs savarakiškumo lietuvių tautai. Lietuvos Taryba kaip tik Vilniuje pasira-

Lietuvių Fronto Bičiulių studijų savaitėje Dainavoje, kurioje plačiai buvo diskutuojamas pašnekesys "Bendravimas su pavergtu kraštu". Dalyvavusieji diskusijose kvietė visus bičiulis ir kitus lietuvius laikytis Clevelande pagrindinių laisvinimo veiksmų sutartos bendravimo su okupuota Lietuva taktikos. Tuo klausimu LFB JAV-ų ir Kanados centro valdyba ruošia gaires, kurios bus priimtos sąjūdžio visuotiniame suvažiavime. Suvaž. įvyks 1974 m. gegužės pabaigoje, Chicagoje. Svarbesnių gairių punktai yra: 1. Laisvojo pasaulio lietuvių darbuotojams nepatariama lankytis komunistų pavergtoje Lietuvoje. 2. Asmenys, užėmę vadovaujančius postus nepriklausimo Lietuvoje, neturėtų lankytis pavergtame krašte. 3. Geros valios lietuviai nepritaria organizuotam vaikų ar jaunimo siuntimui į pavergtą Lietuvą. 4. Geros valios lietuviai nelanko pavergtos Lietuvos menininkų parengimų (koncertų, rečitalių, parodų ir kt.), organizuojamų sovietų pareigūnų. 5. Geros valios lietuviai neruošia ir nelanko viešų priėmimų, komunistų iš pavergtos Lietuvos į laisvąjį pasaulį pasiunčiamiems menininkams, kultūrininkams, mokslininkams ir kt.

Nuotraukoje – studijų savaitės dalyviai.

"VILNIUS KOMUNIZMO STATYTOJU MIESTAS"

Vilniaus 650 metų sukakties minėjimas buvo pradėtas 1973 m. birželio mėn. 28 d. popietė, paminklinio akmens atidengimu senojoje Gedimino aikštėje. Popietės pagrindinį žodį pasakė Vilniaus miesto vykdomojo komiteto pirmininkas V. Sakalauskas. Jis ir paminklinio akmens atidengimo metu perkirpo kaspiną. Ant paaukštinimo, užkeltame didokame Lietuvos laukų akmenyje, iškaltas įrašas skelbia: "Vilnius – 1323–1973". Po Sakalausko prabilo Lietuvių žurnalistų Sąjungos centro valdybos pirm. J. Karosas, Rašytojų Sąjungos pirm. A. Bieliauskas, "Spartos" trikotažo darbininkė L. Stankevič ir Vilniaus XXXIV vidurinės mokyklos abiturientė V. Zelionkaitė.

Še Lietuvos Nepriklausomybės Atstatymo Akta, pabrėždama, kad Vilnius yra Lietuvos sostinė. Jau 1857 m. Vilniuje M. Akelaitis kėlė lietuvių kalbos laikraščio būtinybę. Spaudą atgavus 1904 m. Vilnius tapo pagrindinis lietuviškų laikraščių centras, nukurkuodamas net Tilžę. 1904 m. Vilniuje pasirodė pirmas lietuvių dienraštis – Vilniaus Žinios.

Nei lenkų okupacija, nei nacių teroras, nei dabartinė sovietų okupacija negali nuslopinti Vilniaus gyvastinumo, nors Vilnius tikrai pergyvena daug sukrėtimų ir pasikeitimų. Pokario metais prasidėjo nauja statyba: įvairiose miesto vietose iškilo dešimtys pramonės įmonių ir fabrikų. Neuzteko erdvės miesto ribose; miestas išsiplėtė į Aukštuosius Panerius ir dabar slenka į šiaurę ir rytus. Kur anksčiau buvo Vilniaus apylinkės, priemiesčiai ir kaimeliai, tenai išaugo miesto gyvenamųjų namų kvartalai. Mat, senasis centras jau negali patenkinti miesto, kuriame gyvena virš 400 tūkstančių gyventojų. Ir dar šie skaičiai auga. Teigiamas reiškinys yra masinis lietuvių migravimas Vilniun. 1971 metais, po 300 metų, lietuviai vėl sudarė miestiečių didžiumą. Pranašavimams, kad Vilnius gali nugrimsti rusų jūroje, nėra pagrindo, kai žinome paties Vilniaus istoriją. Vilnius visuomet priėmė, sušvelnino ir pagaliau padarė savuoju ir gudą, ir žydą, ir išdidų lenką. Visi nuolatiniai gyventojai pasidavė Šventaragio amžinosios gabijos mistikai.

Vilniaus lietuviškumo išganymas glūdi miesto mene. Vilniaus menas užima pirmą vietą Rytų vidurio Europoje savo paminklų gausumu, originalumu ir žavingumu. Menas, kaip autochtonų dvasios išraiška ir atspindis, veikia į visus, kurie ilgesnį laiką pabūna Vilniuje. Vilniaus menas savo esmine dailimi yra religinis, jo paminklai-religinio meno šventovės. Jo pradai yra pirmųjų gyventojų gamtinė tikyba. Vilniaus miestas ir jo menas yra tarytum gamtos vaisius; jo architektūrinio meno suliejimas su gamta liudija apie giliai lietuvišką Vilniaus charakterį. Apsigyrėjęs Vilniuje krašto gyventojas nustoja buvęs džiūku, sudaviu, žemaičiu ar zanavyku, o tampa lietuviu. Gudas, lenkas ir žydai nejučiomis lietuviuja.

Todėl ir darytina išvada: kol Neris tekės pro Vilniaus kalnelius, kol miestas gyvens sandaroje su savo aplinka, tol Vilnius esmėje bus lietuviškas ir nepraras Lietuvos sostinės vardo.

Bibliografija: Lietuvos Metraštis, Gedimino laiškas, 1968 m. Vilniaus istorija ir istoriko dr. Algirdo Budreckio rašinys 1973 m. "Tėvynėje".

Kaip tyčia ir sutartinai visi kalbėtojai pagrindinį dėmesį skyrė tik tai Vilniaus istorijos daliai, kuri susieta su marksizmu, komunizmu, nutylėjimu žilosios senovės, bet džiaugsmingai iškeldami laimėjimus, kompartijos planų įgyvendinimus. Geriausiai bendrą nuotaiką išreiškė poeto A. Jonyno šiai progai nukaltas eilėraštis, kurio posmai taip skamba: "Sveikas, Vilniau, seneli, plačiai prie Neris ant gimtųjų kalvų išsidėstęs. Bokštų bokštais tarybų tėvynei žėrės komunizmo statytojų miestas." (mano pabraukta – Rk.). Viena tik abiturientė V. Zelionkaitė, pacitavusi poetą V. Mozūriūno Vilniui skirtą eilėraščio posmą, kuriame jis senųjų gatvių aplankymą palygina su metraščio skaitymu, užsiminė apie Vilniaus amžiaus senovę – Vilniaus amžių žilą kalbą. Bet ir ji nuo vingrių senamiesčio gatvių perėjo į "NAUJĄ ISTORIJOS PUSLAPĮ..." atskleidė Vilniuje įsisteigusios kompartijos. Paminklinio akmens atidengimo išvakarėse, birželio 27 d., Lietuvos istorijos ir etnografijos muziejuje buvo atidaryta paroda, kurioje pagrindinis dėmesys skiriamas vilniečių ekonominiams bei kultūriniais ryšiams su šimtais sovietijos – maskolijos miestų, iš jų gautai "paramai" Vilniaus miestui. Sukakties proga – vergišką pataikavimą Sovietų Sąjungai pademonstravo Vilniaus miesto darbo žmonių deputatų tarybos vykdomasis komitetas, paskelbdamas sovietų maršalą Ivaną Bagramianą Lietuvos sostinės garbės piliečiu. Pasirodė, kad tas I. Bagramianas 1944 m. vadovavo Pabaltijo pirmajam frontui, o pokaryje devynerius metus buvo Pabaltijo karinės apygardos vadu. Kai pernai Kryžkalnyje buvo atidengtas paminklas raudonajai armijai "išvaduotojai", I. Bagramianas ton, okupantams skirton iškilmen, buvo atvykęs kaip maskvinės gynybos ministerijos delegacijos pirmininkas. Jis buvo kviestas atvykti ir į Vilniaus 650 metų sukakties minėjimą, bet negalėjo atvykti dėl susidėjusių aplinkybių.

Išvadas palieku pasidaryti kiekvienam skaitytojui pagal savo nuožūrą "dėl brolių lietuvių maskvinių pataikimų ir klapčiukų" parodytos pagarbos seneliui Vilniui – Lietuvos sostinei.

"Rk"

"Už komunizmo pergalę pasaulyje su Amerikos duona ir Europos svietu"! Iš "Dirvos"

Šiapus ir anapus

Keturiolika pamotei raganai vergaujančių mergyčių

K. ŪKANA

Žmogus kūrybos dovaną yra gavęs ar paveldėjęs iš Visatos Kūrėjo. Jo kūryba yra rišama su pirmaisiais žingsniais žemėje. Tą mums liudija primityvųjų amžių piešiniai ir senkapių iškasenos. Žmogaus kūrybos ugnelė nuo rato išradimo žmoniją atvedė iki nuostabių skrydžių ir mėnulį ir siaubingų atominių ginklų, vedančių pasaulį į pražūtį ir visuotinę susinaikinimą, tuo labiau, kad dideli baidyčių ginklų arsenalai yra pasaulio ir tautų laisvės priešų rankose.

Žodinė žmonijos kūryba yra dar ankstyvesnė, nes pirmykštis žmogus, pamėgdžiodamas gamtos jėgų, paukščių ir gyvulių garsus, išmoko kalbos. Amžių bėgyje žmonių giminė išpruso ir pradėjo artintis prie žodinės kūrybos. Ilgai žmogus dar nemokėjo rašto ir sekančioms kartoms savo kūrinius perduodavo iš lūpų į lūpas. Ilgainiui iš tos kūrybos atsirado tautosaka: priežodžiai, patarlės, mįslės, dainos, pasakos ir padavimai. Tautosaka yra kiekvienos tautos kūrybinis lobynas. Tautosaka yra būdinga kiekvienai tautai, nes ji priklauso nuo tautos būdo, užsiėmimo, gyvenamos aplinkos ir žmonių palinkimų.

Mūsų tautosaka labai plati. Joje sukaupta mūsų senelių išmintis. Ji mūsų tautą iš amžių glūdumos atvedė į šių dienų žodinės kūrybos kelią.

Lietuvių tautosakoje ypatingai svarbią vietą užima pasakos. Jos eisdamos iš kartos į kartą išsikovojo prideramą vietą mūsų literatūroje. Tai grožio, doros ir žmoniškumo telkiniai. Turime daug pasakų, ginančių silpnuosius ir skriaudžiamus. Čia vyksta muilatinė gėrio ir blogio kova. Jose vaizduojamos piktos pamotės, kuriomis dažniausiai būna biau-rios raganos, kankinančios našlaičius. Jos paverčia juos gyvuliais, verčia dirbti sunkiausius darbus ir taikstosi nužudyti. Tačiau visada laimi gėris ir tiesa, ir nekalteieji išeina laimėtojai.

Išnaudojamų našlaičių pasakos yra aktualios ir labai tinka mūsų laikams, nes gyvename raudonųjų raganų laikmetyje.

Pavertoje Lietuvoje vaikams leidžiama laikraščio "Genio" 1973 m. trečiame numeryje yra kūrėnėlis "Draugystės ratelis". Tai lyg ir šių dienų eiliuota pasaka, kurioje pavaizduotas Sovietų Sąjungon įjungtų reikėtų pasakytį pavergtų, tautų gyvenimas. Žodžiai Ramutės Skučaitės o piešinėliai Nijolės Jatulytės.

Kiekvienai tautybei skirta po posmelį, kuriame paminėtas tai tautai būdingas savitumas. Prie kiekvieno posmelio tautiniuose apdaruose nupiešta atitinkamos tautos mergytė. Tų vargšų yra keturiolika, o penkio liktoji jų visų "draugė" rusė Nataša.

Pradžioje Lietuvos Rūtelė džiūgiasi, kad turi gražų būrį seselių ir visas jas kviečia į ratelį.

Baltarusijos Alesia didžiujosi, kad per jų laukus ir pievas tyliai plaukia visų upių tėvas Nemunas.

Gruzijos Tamara giriiasi savo šalies kalnų aidais, kurie atskleidžia jų gimtojo krašto grožį ir didybę.

Azerbeidžano mergytė Afag-reiška žvaigždė-žada parodyti Kaspiją ir naftos ugnimi žaižaruojantį Bakų miestą.

Maldavijos Liana tikina, kad vasarą jos šalyje vynuogės lašelyje gyve na saulė.

Latvijos Ausma prie Dauguvos krantų klausosi jūružės gausmo.

Armėnijos dukrytė Covinar prime na, kad jų žemė akmenuota, bet apdainuota, o Savano ežeras kaip žemės ašara.

Ukrainos Aksana visus tikina, kad pavasarį Kijeve kaštanai žydi tarsi žvakės.

Estijos Tija tvirtina, kad pas juos Baltija šiauresnė ir žiauresnė, o Talinas linksmy estukų miestas.

Tadžikijos kalnų mergelė Akdžemal augina medvilnę ir žada baltomis suknytėmis papuošti visas mergytes.

Uzbekijos Leila bijo žemės drebėjimo ir tvirtina, kad pas juos buvo su sirgusi žemė ir apgriovė Taškentą.

Kazachijos Tanap nemėgsta smėlio pūgų, nes Alma-Ata dažnai jam mato.

Turkmenijos Fatma nebijo dykumų, nes ten jau plečiasi žali laukai ir dykuma pražydo.

Kirkizijos dukrytė Giul tvirtina, kad jos šalies kalnų viršūnėse visai arti žvaigždės ir jos su žmonėmis dainuoja.

Tai labai gražus keturiolikos jaunų mergyčių ratelis, ir jei jos būtų laisvos, tai taika ir ramybė pasauly viešpatautų ir seselių laisva daina skambėtų.

Deja, taip nėra. Jų visą būrį tvarko panūrusi rusė Nataša ir verčia jas visas dainuoti jai:

"Mūsų draugė - rusė Nataša - Mums širdį ir šypseną neša. Draugė - mergytė Nataša - Mums rusišką šypseną neša".

Ten visada melą norima paversti tiesa. Rusė Nataša ne draugė, bet visų pavergtų mergyčių pamotė. Jos širdis pikta ir šypseną nuodinga. Į mergyčių ratelį Nataša atnešė ne šypseną ir linksma juoką, bet vergiją, išnaudojimą ir mirtį. Visi žino, kiek nekaltų mergyčių sušaldyta Sibiro pusnyuose.

Sovietų Rusija visoms pavergtoms tautoms yra pikta pasakų pamotė raganą. Tos raganos virtuvėje visi praktikuodami plūša gamindami komunistinius nuodus, kuriais ruošiamasi visą pasaulį apnuodyti.

Mūsų pasakos tvirtina, kad Joninių naktį dievaitis Perkūnas visas raganas, ant šluotų jojančias ir Šatrijos metinį pokylį, savo žaibais išspardo. Ateis laikas ir karingasis Perkūnas išdaužys visas raudonąsias raganas.

OKUPANTAI IR OKUPUOTIEJI

Joks okupantas nebūna užimtos teritorijos gyventojų draugas ar glo bėjas, bet dažniau jų išnaudotojas. Bet raudonasis okupantas, kur tikrai išibrauna, tuoj vietos gyventojus paverčia vergais ir ima čiulpti jų syvus. Amerikiečiai elgiasi kitaip. Po II-jo Pasaulinio karo, užėmę Japoniją ir didelį gabalą Vokietijos, kuriai karo metu grūmojo sulyginti su žeme, greit pradėjo su vietos gyven tojais bičiulauti, ir ne tik negrobė užimtų kraštų turtų, bet pradėjo neužilgo jiems teikti ekonominę pagalbą. Dėl tos pagalbos sumamūs ir darbštūs vokiečiai ir japonai greit atstatė karo apnaikintą savo ūkį ir per porą dešimtmečių pavirto ekonominiais milžinais. Tiek Vakarų Vokietijos, tiek Japonijos gyventojai šiuo metu naudojami dar niekuomet nebuvisiu gerbūviu.

Kaip atsiliepią ir gyventojų sveikata geras, sotus gyvenimas, gana vaizdžiai parodo japonų statistiniai duomenys. Kaip žinoma, japonai, kaip ir kiti tolimųjų Rytų gyventojai, kurie daugiausia minta ryžiais ir žuvimi, yra smulkaus sudėjimo ir mažo ūgio. Bet po II Pasaulinio karo japonai vis daugiau pradėję vartoti amerikoniškus maisto produktus, pradėjo augti didesni ir stambesni. Tokios išvados yra gautos Japonų Švietimo Ministerijos, patikrinus 340 tūkstančių moksleivių ir jaunųjų. 1972 metais 12 metų japonų berniukai vidutiniškai buvo 2½ colių aukštesni, 10 svarų sunkesni ir 1 coli stambesni krūtinės apimty, negu to paties amžiaus berniukai 1962 metais. 12-ko metų mergaitės irgi pasirodė vidutiniškai esančios 2 coliais aukštesnės, 8 svarais sunkesnės ir 1½ colio stambesnės krūtinės apimtyje.

Kalbant apie Japoniją, verta paminėti, kad vienoj, gana svarbioj srityje, japonų didmiesčiai yra gerokai atsilikę nuo Amerikos ir daugumos Europos didmiesčių. Tai kriminalinė sritis. Jei palyginti 1971 m. kriminalinių nusikaltimų skaičių Tokio su New Yorku, tai gaunasi toks vaizdas:

Tokio, didžiausiame pasaulio mieste, labai sukimštame, turėjusiam 1971 m. 11,5 milijonų gyventojų, tais metais buvo tik 213 žmogžudysčių, 474 plėšimų (iskaitant 6 bankų plėšimus) ir 500 moterų išprievartavimų. Tuo tarpu kai New Yorke, su apie 8 milijonais gyventojų, tais metais buvo 1.117 žmogžudysčių, 74.102 plėšimų ir 2141 išprievartavimų.

Dėl tokio, palyginamai mažo didžiųjų nusikaltimų skaičiaus, japonai turi būti dėkingi šiems veiksniams: pas juos nėra bedarbių, nėra beraščių, nėra skurdžių kvartalų, o kas svarbiausia, niekam, išskyrus karius ir policiją, neleidžiama turėti rankinių šaunamųjų ginklų.

J. V.

LIETUVOS OKUPACIJOS KVISLINGŲ SĄRAŠAS

Pasityčiojimui iš garbingos ir šventos lietuviams Vilniaus 650 m. sukakties, Maskvos okupantų Vilniaus miestas apdovanojamas "už komunistinio judėjimo globą" Lenino ordinu. Birželio 29 d. Vilniaus 650 metų sukakties jubiliejnės iškilmės buvo tęsiamos Vilniaus sporto rūmuose. Visų respublikų ir sovietų vėliavos simbolizavo "neišardomą draugystę". Virš įėjimo buvo Gedimino pilies maketas su metų skaičiais "1323-1973", o rūmuose-raudoname fone iškilusi V. Lenino skulptūra. "Lietuvos" ansamblio šokėjos susirinkusias vilniečius bei svečius pasveikino "kepurinė" ir padėjo gėlių Lenino biusto papėdėje. Pirmasis kalbėjo Vilniaus miesto vykdomojo komiteto pirm. V. Sakalauskas. Vilniaus Lenino rajono partinio komite-

to sekr. J. Paugis į garbės prezidiumą pasiūlė "išrinkti" visą sovietinės kompartijos politinį biurą. Tas buvo visu nuolankumu atlikta. Vilniškės kompartijos (Maskvos skyriaus okup Lietuvoje) sekr. I. A. Sniečkus perskaitė maskvinio aukščiausiojo sovietų prezidiumo įsaką, kuriuo Vilniaus miestas apdovanojamas Lenino ordinu, tą ordiną prisegė prie Vilniaus vėliavos. Okupuotos Lietuvos kvislins gū vadas Sniečkus pasakė ilgą kalbą, kurioje, kad ir atidavę "visą šlovę Maskvai", vis tik "išdriso" prisiminti, kad prie Vilniaus sienų buvo sudaužtos Kryžiuočių antplūdžio bangos ir "įterpė" Vilniaus garbei Maskvos pagalbą, kuri prie Žalgirio nugalėjo bendrą priešą lietuvių ir slavų sutelktinėmis jėgomis. Bendrai, visa kalba buvo skirta revoliuciniam Vilniui, kompartijos veiklai, II Pasaul. karui, pokario metams. Savo kalboje vergų varovų vadas neužmiršo ir penkmečių planų. "Respublikos darbo žmonės užtikrina Tarybų Sąjungos Komunistų partijos centro komitetą, sovietinę vyriausybę, kad jie ir toliau, glaudžiai susitelkę apie Lenino partiją, nepagalbės jėgų devintojo penkmečio plano įgyvendinimui, jautis ir petį su broliškėmis tarybinėmis tautomis žengs komunizmo kūrimo keliu iki komunistinės pergalės pasaulyje... "Savo kalbą užbaigė" tegyvuoją sovietijos tautų kompartijos ir Sovietų Sąjungą paliaupsinimo šūkiais. Gavęs žodį po to Vilniaus partinio komiteto I sekr. P. Griškevičius, po jo "Lelijos" siuvimo įmonių atstovė J. Varnienė, Vilniaus universiteto rektorius J. Kubilius, Kauno miesto partinio komiteto I sekr. Lengvinas, Vilniaus rajono vykd. komiteto pirm. J. Urbelionas, Vilniaus miesto komjaunimo komiteto I sekr. N. Vaitkevičius. Visi liaupsino marksizmą-leninizmą ir "Maskvos kompartijos vado vus". Ir rektorius Kubilius pasidžiaugė, kad Vilniaus universiteto moksliniai laimėjimai ir dabar yra nuopelnas komunizmo, vadovaujamo Maskvos kompartijos...

Rašyt. Aleksandras Solženicinas, Nobelio premijos laureatas.

ASSOCIATED PRESS ir LE MONDE korespondentai įteikė Aleksandrui Solženicinui raštu klausimus ir gavo į juos atsakymus. Jis atvirai pasakė, kad jo gyvybė yra pavojuje ir jam esą grasinama. "Jeigu aš būčiau suimtas ar nužudytas, arba šiaip kaip nors neaiškiai mirščiau, pasaulis turi žinoti, kad tai atsitiko su KGB žinia arba jos rankų darbas". Toliau jis rašo, kad jo svarbiausi raštai tebėra nespausdinti ir kad jis ir toliau savo knygas spausdins Vakaruose.

Toliau rašo: "Esu gavęs grasi-nančių laišku. Vienas toks atėjo šią vasarą paštu ir neįtikėtina greitai, nuo išsiuntimo mažiau nei per 24 valandas, kai normaliai reikia laukti nuo trijų iki penkių dienų. Tokiu skubumu pristatomi laiškeliai tik iš labai svarbių valdinių įstaigų, kaip KGB. Be to KGB agentai grąsino, kad būsiu užmuštas automobilio nelaimėje. Galui iš anksto garantuoti, kad be KGB žinios ar pritarimo nuo mano ar mano šeimos galvos nenukris nei plaukas. Jeigu atsitiktų, kad gaučiau laišką, ar jis atidarant sprogtų, būtų neįmanoma išaiškinti, kodėl jis nesprogo, kai jį atidarinėjo cenzoriai. Mano mirtis nesuteiks laimės tiems, kurie tildsi, jog tuo sustabdyt mano raštų plitimą. Turiu sudaręs testamentą, kurį pradės vykdyti mano įgaliotiniai ir tada išeis mano svarbiausi veikalai, kurių nenori spausdinti būdamas gyvas".

Šių puslėlių pardavimas, atrodo, ne naudingas Amerikai, dėlko ir šioje demonstracijoje pasisakyta.

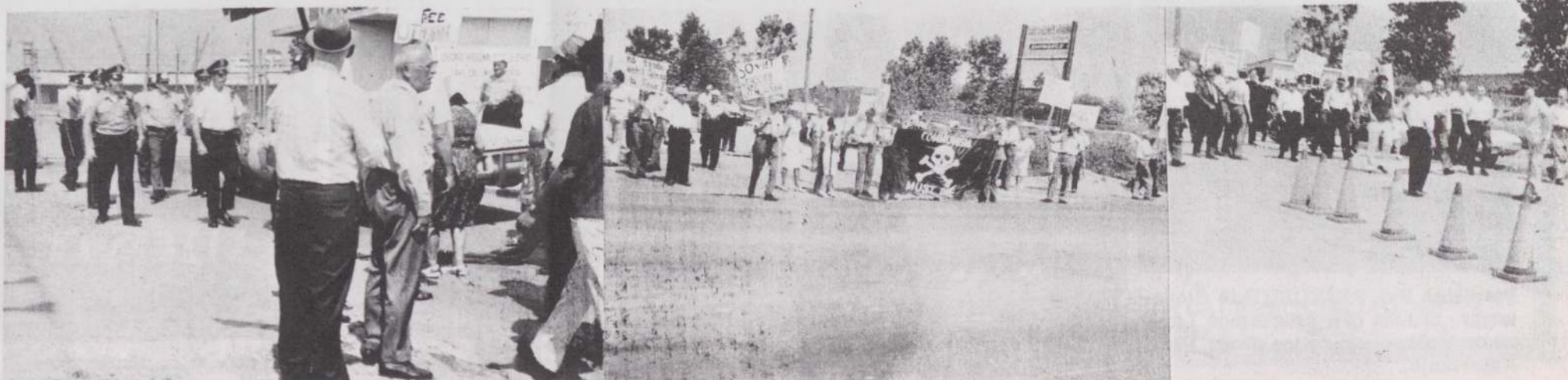
Sekmingai savo užduotį baigus, visų pakilių buvo sugieduotas Lietuvos himnas, kas padarė iš šalies būvusiems gilų įspūdį, gi demonstrantai gerai nusiteikę išvažiavo pasižadėdami bolševikų laivus, kur jie bebūtų, sutikti ir panašiai "pasveikinti".

Tenka pasidžiaugti, kad jaunimas išeina į viešą ir apčiuopiamai naudingą veikimą. Ši kartą vadovavo daug žadantis ir energingas Edvardas Šumanas, lietuvių respublikonai ir eilė kitų geros valios lietuvių kurie nepabūgo didelio karščio ir nuovargio.

Vienas pageidavimas, kad sąryšys su tuo piketu, būtų iškeltas klausimas vyriausybei, kodėl trukdomos demonstracijos-piketavimas prieš komunistų laivus, parodas ir kitus jų suplanuotus darbelius, kai tuo tarpo Amerikoje galima demonstruoti bet ką ir bet kur? Rašykime kongresmanams ir žymesniems asmenims peticijas keldami šį klausimą viešai. Sekime žydus, kurie savo veržlumu daug ką laimi. Ypatingai patriotinis jaunimas turi kelti balsą nes juos geriau išgirs, kaip būsimus šio krašto politinių platformų vadus. Tad, jaunime, pirmyn už Lietuvos ir kitus teisėtus reikalus!

T. TIJUNAS

Demonstracijos prieš kviečių išvežimą į Sovietų Sąjungą Chicago Calumet uoste, prieš laivą Arkangelsk, kurias organizavo ir įvykdė L. A. S. Jaunimo skyrius, vad. Edvardo Šumano.

Pasaulyje vienas iš tūkstančio
žmonių kalba lietuviškai.
Ar tu vienas iš jų?

Ir nieku kitu tauta nespraus savo širdies, sielos ir dvasios taip, kaip savo kalbą.
Vydūnas

Sveikiname naujai įsisteigusį
L.A.S. Jaunimo Skyrių!

LIETUVIAIS TURIME BŪTI

Jonas MIŠKINIS

Nepriklausomoje Lietuvoje gyvenant, vaikų auklėjimu ir mokymu rūpinosi ir talkininkavo savo lietuviška mokykla. Tačiau svetur atsidūrusiems yra priešingai – tėvai turi rūpintis vaikais ir talkininkauti mokyklai. Kur veikia lituanistinė mokykla, tai tėvų būtina pareiga ir tokią mokyklą siūsti savo vaikus, medžiaginiai prie mokyklos išlaikymo prisidėti. O jeigu tokios mokyklos nėra gyvenamoje vietovėje, tai jos uždavinius turi atlikti patys tėvai.

Ar visi išeivijos auga lietuviškai išliks lietuviškai priklausys tikrai mums tėvų. Juk ir dabar turime nemažai lietuviukų su kuriais lietuviškai nesikalbama. Dažnai tenka tokius sutikti. Vaikai nebekalba lietuviškai, tėvai nemoka angliškai. Jeigu taip yra, tai aišku, kad svetimoji įtaka juos nugalėjo. Tėvai nestiprina lietuviškos vaikų, nesudarydavo sąlygų gimtosios kalbos mokytis, nepratino skaityti lietuviškų knygų, žodžių, besivaišydamiesi pinigais, netalkino lietuviškos mokyklos išlaikymo, neleido į ją savo vaikų. Liūdna...

Kai tapom benamiais ir atsidūrėm Vokietijoje, tai pirmieji mūsų darbo uždaviniai buvo mokyklos. Po karo ne visi buvom dar susitelkę stovyklose, bet lietuviškos mokyklos jau veikė, jose lietuvių vaikai mokėsi ir ruošėsi mūsų tautos šviesesnei atečiai.

Pažymėtina, kad Vokietijoje stovyklose veikė 76 vaikų darželiai, juose auklėjami buvo 2.264 vaikai. Tuose darželiuose dirbo 148 auklėtojos. Pradžios mokyklų buvo 112, kuriose mokėsi per 4.000 mokinių, juos mokė 353 mokytojai. Buvo 17 progimnazijų ir 20 pilnų gimnazijų su 3.324 moksleiviais. Gimnazijose dirbo 708 mokytojai. Iš viso lietuvių gimnazijos įrengtyje išleido 908 abiturientus. Be to, Vokietijos universitetuose studijavo per 2.000 lietuvių studentų.

Tai buvo vienas iš gražiausių laimėjimų, praturtinusių gausų tautinį kapitalą. Žodžiu, lietuviškoj mokykloj buvo padėti tinkami pagrindai ir palengvinta jaunimui mokslo siekti toliau.

Tėvams savo vaikų mokymas šiek tiek rūpėjo, tačiau prie tų mokyklų išlaikymo jie beveik nieko neprisidėjo. Gulė visa našta ant mokytojų. Mokytojai dirbo su dideliu pasišventimu, atsidėjimu, jokio už savo darbą atlyginimo nereikalaudavo, o tik norėjo, kad šaunusis tautos atžalynas būtų atsparus prieš bet kokią svetimą įtaką.

Jaunimas – tautos ateitis, vos pražydėjęs žiedas, tai atominio amžiaus audringais metais, reikia daugiau kreipti tėvams dėmesio ir rūpintis jo mokymu ir lietuvišku auklėjimu. Jaunuoliai, baigę vienokią ar kitokią mokyklą, pereina į gyvenimo mokyklą ir siekia savo asmeninių tikslų. Tačiau be asmeninių tikslų, jaunieji turi būti tinkamai pasirengę savo tėvynės kilniems tikslams. To siekdami jie privalo burtis į visuomenines, kultūrines organizacijas. Juk organizuotumas daro gyvenimą suprantamesnį, ideališkesnį.

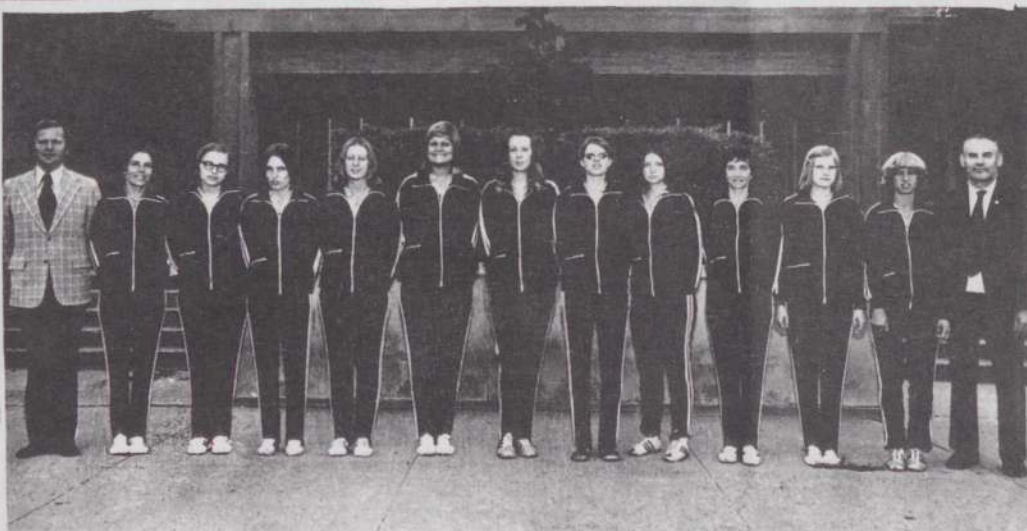
Organizuoto jaunimo auklėjimas yra mūsų tautos svarbiausias šių dienų uždavinys. Todėl ir yra reikalinga bei būtina telkti daugiau dėmesio mūsų priaugančiai kartai, svetur gyvenančiai, į organizacinę lietuvišką veiklą, nes iš jos laukiama tautos stiprinimo. Reikia ruošti ir mokytis ne tik sau, bet ir mūsų tautos atečiai.

Jei jaunimas bus stiprus dvasiškai, valingas, patriotiškai įsisąmoninęs, tai tikrai jis neapvils lietuvių senosios kartos. Jis, aukštai iškėlus galvas, žengs pirmyn, nesidairys į pašalius, nesimaudys įtakų papročiuose, bet ryžtingai dirbs savo tautos labui ir geresnei atečiai.

Mokytojų studijų savaitės lietuvių tautinių šokių kurso dalyviai Dainavoje su viduryje atžymėtom mokytojom. Iš kairės Gobienė ir Matulaitienė. Pasiruošimas studijų savaitės užbaigimo programai vyko nuo rugpjūčio mėn. 12 – 19 d. d.

Nuotrauka K. Sraugausko

Moteryų Tinklino ir vyrų Krepšinio komandos, kurios lankosi šiuo metu Europoje.

Nuotraukos Z. Degučio

Akademikė Ina TAUČAITĖ, Waukegan, Ill., baigė Western Illinois universitetą, kuriame įsigijo bakalaurą laipsnį iš fizinio lavinimo mergaitėms ir meno. Vasaros semestre, Illinois universitete, Urbana, pradėjo studijas siekti magistro laipsnio. Nuo ateinančio rudens mokslo metų pradės mokytojauti Adlai Stevenson vidurinė mokykloje Prairie, View, Ill. Priklauso tautinių šokių grupei "Bijūnas".

Naujas profesionalas odontologas dr. Dainius D. DEGESYS. Dr. D. D. buvo vienas iš nedaugelio lietuvių studentų, kuris ir studijų metu nenutraukė ryšio su lietuvių jaunimu ir visuomene. Buvo aktyvus Neo-Lituania Korp! narys, dažnas lietuviškų rengimų lankytojas, stovyklų dalyvis, sportininkas. Clevelandas juo didžiuojasi.

Pianistas Vyt. PUŠKORIUS, iš Clevelando, atlieka dalį programos Lietuvos Vyčių ekskursijos proga Pietų Amerikoje.

Edvardas ŠUMANAS, LAS Jaunimo Skyriaus pirmininkas, visuomenininkas, mokytojas. Jis yra ir Lietuvių Respublikonų viceprezidentas, kandidatuojąs pirminiuose rinkimuose į JAV Kongresą.

L. A. S. Vyr. Valdybos narys Jaunimo reikalams Virgis SMILGYS su šeima: žmona Onute ir dukrele Audrone. Jo iniciatyva buvo sušauktas susirinkimas ir įsteigtas naujas Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Jaunimo Skyrius.

Nemira Grigaliūnaitė, LAS Jaunimo skyriaus valdybos narė.

MIEĖLAS JAUNIME!
SKAITYK IR PLATINK
LAISVĄ LIETUVĄ

D. Šumanienė, L. A. S. Jaunimo skyriaus valdybos narė.

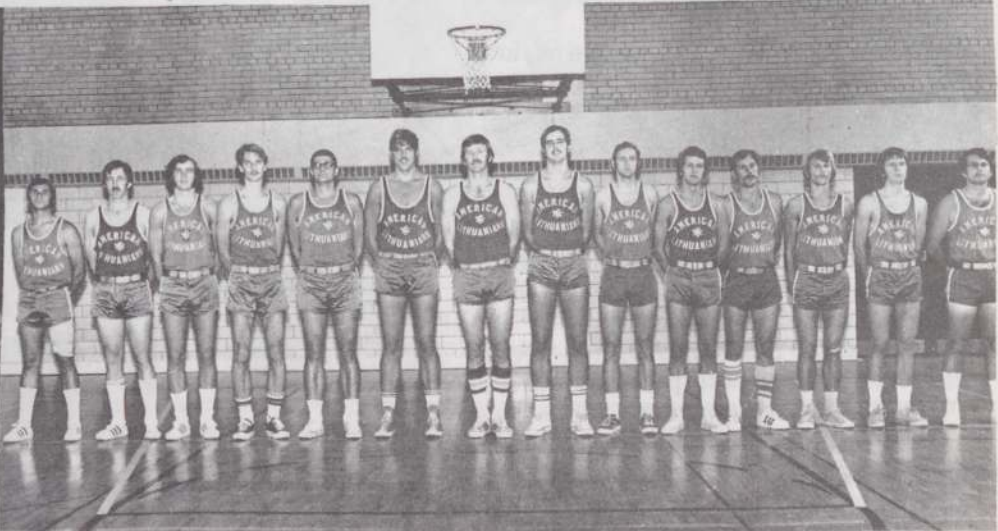
Klaudijus Smilgys su žmona Rože, LAS Jaunimo skyriaus valdybos narys.

Inž. Gabrielius Rudavičius, LAS Jaunimo skyriaus valdybos narys.

Daiva Vaitkevičiūtė, LAS Jaunimo skyriaus valdybos narė.

KULTŪRINIS PUSLAPIS

Algirdas GUSTATIS

Baldai yra meno kūriniai

Meniški baldai, kaip meniška architektūra ar skulptūra, yra atskira meno sritis.

Pirmiausia su meniškais baldais susipažinau gyvendamas Kaune, viename bute su dail. V. K. Jonynu. Jis buvo grįžęs iš Paryžiaus, išmokęs meniškai suprojektuoti, išpaušyti baldus ir kitką. Pats buvo išsigrąžinęs - išsipaustęs salionio kėdės, stalą, puikiai peleninę ir kt. Viskas lietuviška stilijuje. Jie man taip patiko, kad dabar tebematau akys. Vi si jie paliko tame bute Krėvės gt. 3, Kaune.

Betgi dail. V. K. Jonynui tada baldai buvo antrinis pašaukimas, kurį vėliau neįgyvendino.

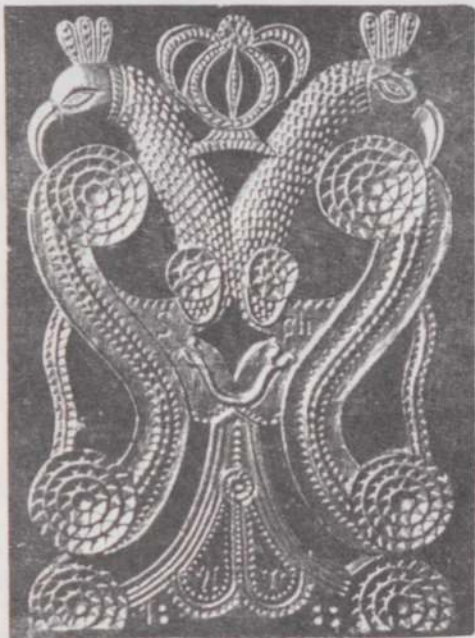
Visa širdimi, siela, kūnu, dvasia, jausmais, žodžiais, judėjimais, išjautimu ir gyvenimo tikslu lietuviškais baldais gyveno baldų skulptorius, kūrėjas ir pirmieji tos srities dailininkas Jonas Prapuolenis, kuris ta prasme buvo padaręs įtakos ir dail. Jonynui. Prapuolenis ir Jonynas buvę geri bičiuliai, artimi draugai, esminiai sutardami lietuviškų baldų pagrindiniais klausimais, kiek prisime nu iš tuolaikinių jų pasikalbėjimų.

Dail. Jonas Prapuolenis mane žavėjo savo nuostabiai tyru lietuviškumu, tarsi būtų lietuviškos sielos balsas. Jis buvo paprastas, kuklus, gyvas, natūralus, linksmas, besišypsantis ar maloniai besijuokiantis, tikras ir atviras, dėl to kartais apturintis nemalonių. Jis gyvente gyveno lietuviškų baldų kūrimo idėja, ir tai nuolat jautėsi. Buvau per mažas ir per kuklus dalyvauti meninės apimties pokalbiuose, tik džiaugdavau, kad leisdavo klausytis man kur nuošaliai kamputyje besėdint.

Dail. J. Prapuolenis Kaune turėjo savo baldų dirbtuvę. Ne tik tai Kauno

Senesnių lietuviškų baldų didžiausią nuotraukų rinkinį turi Daumantas Čibas, gyvenantis Californijoje. Čia spausdinamos trys iš jo gautos nuotraukos.

Turint galimybių prieiti prie senųjų Lietuvos archyvų, būtų galima gauti vaizdines. Deja; vieni išgrobstyti rusų ir išvežti, išskirstyti po įvairius Rusijos muziejus, bibliotekas. Kiti yra Lenkijos pilyse ir muziejuose. Treti Saksonijos, Vokie-

Kėdės atlošas Gilijska kaime 1888 m. Mažosioje Lietuvoje. Iš D. Čibo archyvo

tijos pilyse, muziejuose. Treti Švedijoje ir kitur.

Bandykime lietuviškiems baldams sugrąžinti deramą pagarbą. O jaunieji galėtų, juos pastudijavę, garsinti lietuvišką kultūrą meniškų ir lietuviškų baldų gamyba.

RUKŠĖNO KNYGA

Day of Shame

"Kudirka buvo suklupęs, kada penki rusai puolė laiptais prie jo."

"O, Dieve, gelbėk mane!" sušuko jis gailėstingai, matydamas prie jo besartinančius jūrininkus. Rusai pripuolė prie klūpančio Kudirkos ir pradėjo jį smūgti. Negalėdamas apsiginti nuo penkių užpuolėjų, Simas pradėjo šaukti perrekdamas savo užpuolėjų keiksmus. Netoliese stovėjęs leitenantas Lundberg, tai matydamas buvo siaubo apimtas.

"Trys rusai išsitempė pagalbos šaukiantį Kudirką ant denio, o kiti du tuojau užsuko ant nelaimingojo. Dabar jie visi penki mušė Kudirką. Jie pradėjo jį spardyti. Nuo stiprių smūgių Kudirka tapo priglūstintas. Jis ne tik, kad negalėjo gintis, jis vos laikėsi ant kojų. Sekantį momentą, Kudirka sukaupęs visas jėgas, kažkaip ištruko iš savo užpuolėjų tarpo. Šaukdamas pagalbos jis pasiėjo kapitoną kajutės link. Tebešaukdamas Kudirka pripuolė ir, pagriebęs durų rankeną, mėgino jas atidaryti. Bet tuo pačiu momentu prie jo prišoko vienas iš penkių rusų. Burliokas su kumščiu permušė Kudirką ir sugriebęs mėgino atitraukti jį nuo durų.

"Pro prasiverusias duris, kajutėje buvę vyrai, kaip pritrenkti sekė žiauriąją sceną. Kapitonas Eustis (kuris atidavė rusams Kudirką) buvo atsirėmęs į miegamojo kajutės duris. Jo galva buvo palenkta, per jo skruostus tekėjo ašaros. Jis verkė. Bieze (latvis, laive buvusios žvejų delegacijos narys) pasuko nuo kušėties ir puolė prie durų. Jį pasekė Gordon (kitas delegacijos narys).

"Ne, ne, ne! Jūs negalite taip daryti!" išskūję jį tarp valandėlei jis atstūmė rusus. Iš Kudirkos nosies ir lūpų tekėjo kraujas. Prie latvio prišokęs Gordon stūmė jį šalin sakdamas, kad jis čia nesikištų. Jis gi esąs tik svečias. Tai matydami rusai iš naujo puolė Kudirką. Jie mušė Simą iš visų pusių. Dabar, tik atgavęs pusiausvyrą, Kudirka mėgino gintis. Ne tiek ginimuisi mosikuodamas rankom, kiek stengdamasis apsisaugoti nuo smūgių ir kad užpuolėjai jo nesugriebtų. Tuo tarpu vienas rusas skubiai uždarė kajutės duris, kad kruvinai scenai būtų mažiau liudininkų.

"Du netoliese stovėję amerikiečiai jūrininkai Burt ir Morehouse, kaip pritrenkti, sekė pasibaisėtina sceną. Burt vos iškalbėdamas sakė, kad tokie dalykai neturėtų būti leidžiami ant amerikiečių laivo ir dar jų pačių teritoriniuose vandenyse. Morehouse jam pritarė, bet jiedu kaip apglūstinti nieko nedarė. Tuo tarpu latvis Bieze kajutėje pasipiktinęs šaukė kapitonui Eustis, kaip jis galįs svetimiems išibrovėliams leisti mušti ir niekinti Amerikos laivą prieglaudos ieškojusį žmogų..."

Tokiomis ir panašiomis detalėmis Algis Rukšėnas aprašo tą 1970 m. lapkričio mėn. 23 d., prie pat Amerikos krantų visą pasaulį sukrėtusį įvykį. Per visus, didžiulės apimties 368 puslapius, autorius, smulkausio mis (gal kiek ir per daug išsėtomis) detalėmis pažodžiui perduoda visus telefoninius pakrančių sargybos laivo VIGILANT pasikalbėjimus su vyr. būstine, vyr. būstinės su Washingtonu. Ar atiduoti rusams Kudirką, ar ne? Tuo pačiu autorius nupiešia intimausiomis detalėmis amerikiečius tarnautojus, jų išvaizdą, jų pomėgius ir bukaprotiškumą. Jų visišką nesorientavimą kas d-

rytina tokiu atveju. Svarbiausia, kad neužgavus prie jų pakrančių išibrovusius ir jų žuvis gaudančius rusus Bent kokiomis priemonėmis reikia laujant grąžinti į amerikiečių laivą pabėgusį lietuvi jūrininką.

Tik sekančią dieną, kai paaiškėjo neatitaisomai padaryta klaida, kai pasaulio spauda rašo apie nepateisinamą amerikiečių elgesį, kai išspaudos apie tai sužinojęs prezidentas Nixonas įsako ištirti reikalą. To pasekoje biurokratai rieda iš savo šiltų vietų ir, atrodo, jie vistiek nesupranta pilnosios, laisvės ieškojimo, išduoto jūrininko prasmės. Vienas iš jų, Brown, net samprotauja, kad jis jau ištarnavęs 30 metų ir jam be paleidimo pensijon, nieko daugiau neatsitiks. Taip ir įvyko.

Nežiūrint, kad knygos turinys ir esminės detalės jau žinomos, bet autorius taip vykusiai mezga intriga, kad norisi perskaityti vienu prisėdimu.

Knyga dokumentuota Amerikos pakrančių sargybos telefonogramomis ir gausiomis nuotraukomis. Šalia lai-

Dail. Petras BUGAILIŠKIS, kurio tapybos paroda įvyks Anglijoje, š. m. rugsėjo 24 iki spalio 6 d. DERBY GUILDHALL.

S. PRANCŪNAS

Kupiškėnų kraštiečio skrynios ir kraitvežiai XX a. pradžioje. Iš D. Čibo archyvo

inteligentija žinojo, kad Prapuolenio baldai yra pirmaeilės meninės kokybės, bet tati buvo žinoma ir už Lietuvos. Prapuolenio baldai buvo laikomi medžio kūrinių.

Niekad nepamiršiu dail. Jono Prapuolenio minties, pareikštos Lenkijai 1938 m. kovo 18 d. davus Lietuvai ultimatumą užmegsti diplomatinis santykius. Tada buvau šaulys. Lietuviai degė lenkam neapykanta, reikalavo savo vadus vesti į kovą, nepriimti lietuvių ir lietuvių tautą niekinančių ultimatumą. Kaip tik tuo laiku atėjo J. Prapuolenis, ir mes visi trys, tarsi karštas žarijas, svėrėme padėtį. Visi trys (su V. K. Jonynu) manėme, lenkam negalima nusileisti. Prapuolenis tarė:

- Prieš eidami kariauti, pirmiausia turime iššaudyti savo tarpe esančius niekšus, kad nebūtų kiškių ir į nugaras šaudančių.

Šita aiškiai lietuviška ir išskirtinai drąsi dail. Jono Prapuolenio mintis buvo ir tebėra šviesaus lietuviškumo pavyzdys, nepripažįstantis jokių nuolaidų savo tautos išgamoms.

Kaip lietuviška baldų gamyba bei kūryba yra okup. Lietuvoje, - nesilium spręsti, bet užsienio lietuviuose ji, deja, labai nežymi. Girdėjau, vienas sumanus lietuvis Australijoje gamina originalius baldus. Privačiai nagingesni išsidrožia žvakidžių, rankšluosčių pakabiklių bei kt., bet platesniam lietuviškų baldų gamybos neteko nugirsti. Jiems pageidavimas būtų neabejotinas.

Los Angeles, prie Šv. Kazimiero parapijos mokyklos stovi iš kairės: rašyt. P. Orintaitė-Janutienė, L. Mingelienė, žurnalistas V. Mingėla ir A. Ruseckienė. Nuotr. L. Briedžio

riodikoje grožinės kūrybos dalykų - apysakų, apybraižų, vaizdėlių "Eglutėje", "Karyje", "Laive" ir kt. Jis mėgo ir tebemėgsta iškelti spaudoje žymiasias asmenybes. Tos srities biografinių aprašymų nemaža yra paskelbęs Lietuvoje ir Amerikoje šiuose laikraščiuose: "Drauge", "Vie nybėje", "Naujienose", "Lietuvių Dienose", "Karyje", "Eiropos Lietuviųje", "Laisvojoje Lietuvoje", "Tėviškės Žiburiuose" ir kt. Yra parašęs įvairią dail. J. Juodžio 50-ties paveikslų reprodukcijų albumui, "Tautos keliu". Jo parašytos monografijos ir bibliografijos labai greitai išparduodamos. 1974 m. žada išleisti knygą "Raudonųjų Lydių", kuri bus spausdinama Australijoje.

GAMTOS VAIZDAS

Dail. Petras Bugailiškis
Nuotrauka V. Žemaičio

Iš kairės: Blanche Kezes - Vieneto prezidentė ir Adelė Zunas ir Pat Bardis Balzeko Muziejaus Lietuvių Kultūros Moterų Vienetas rengia arbatėlę š. m. rugsėjo 16 d., sekmadienio popietėje, muziejaus patalpose 4012 Archer Ave., nuo 2 iki 5 val. p. p. su vaišėmis ir programa.

Bus lėlių paroda, Nuotraukoje p. Zunas laiko originalią "Toni" lėlę, p. Bardis - "Brownie". Bus rodomos namie darytos, prieš 100 metų, lovų apsi-klojimai, kuriuos parūpins p. Ona Jagiellė.

Kviečiame namie ir viešniais dalyvauti ir paskambinti peipietės vedėjai Pat Bardis tel. CL4-4600 arba Adelei Zunas 864-0171.

SPAUDOJE IR GYVENIME

Prezidento kalbos atgarsiai

AR WATERGATE PRASIDĖJO PREZIDENTO KABINETE ?

B. OBELIŪNAS

Gegužės 22 d. ir vėliau per paskutinį kreipimąsi į JAV balsuotojus bei pasikalbėjimo metu su spaudos ir televizijos žmonėmis prezidentas Nixonas, pasipiktinęs nepalaujamais demokratų ir prieš jį nusistačiusių nuolatinių kaltinimų, Amerikos žmonėms pasakė, kad jis nieko anksčiau nežinojo apie Watergate sąmokslo. Žurn. Henry Taylor savo komentaruose dar pačioje Watergate apklausinėjimų pradžioje rašė, kad prezidento padėjėjai ir patarėjai, patikėdami prezidentui ir norėdami atidengti demokratų ir kitų prieš karą nusistačiusių ryšius, savo iniciatyva ėmėsi šios pragaistingos veiklos padarinius aiškinti. O kai buvo sugauti, tai mėgino kiek įmanymai slėpti nuo prezidento.

Sprendžiant iš spaudos ir televizijos žinių, kongreso apklausinėjimų komiteto narių ir ankstyvesnių šiaurinių balsavimų davinių, daugeliu atveju prezidento pasakyti žodžiai, kurie paneigė jo kaltę, nenorinčių nei girdėti, nei tikėti, ausų nepasiekė. Čia paminėti žinių šaltiniai nepralaidžia jokios progos įrodyti, kad kaltas ne kas kitas, o tik prezidentas.

Kasdien spaudoje rašomi straipsniai ir televizijos reporterių iškraipytos, jų nuomonėmis papildytos ir nukreiptos prieš Baltuosius Rūmus žinios, taip paveikė žmones, kad jie nebeįsivertė daugiau prezidento žodžių tikėti. Tiek daug kursuoja prieš prezidentą iškraipytų davinių ir jo paties pasakytų žodžių, kad sunku atskirti pelus nuo grūdų. Ir atsitikė tikrąją teisybę. Tačiau milijonai liudininkų įvairiais reikalais pasakytų žodžių nepatvirtino pagrindinių kaltinimų.

Šiuo reikalu daug sveikų samprotavimų yra pareiškę (Franklin D.

Smith Burlington, Vermont Free Press redaktorius savo pastabose. Jis parašė, jei demokratams neturėtų persvaros kongrese ir dauguma spaudos nebūtų priešiška nusistačiusi prieš prezidentą, tai Watergate niekada nebūtų iškilęs iki tokio aukšto politinio laipsnio.

Smith rašo, kad Amerikos žmonės negalėjo užmiršti, kad prieš kiekvienus senatorių ar prezidento rinkimus darbo sąjungos (Labor Union) auksa milijonines sumas pinigų demokratams, bet ar demokratams ar jų komitetams kada bandė išskirti šį reikalą, nepaisant kad aukos irgi nelegalios. Šiuo aukojimu net ir respublikonai niekada nesidomėjo. Taip pat niekas nesidomėjo rinkimams valdžios pinigų panaudojimu. Jaqueline Kennedy namui Virginijoje ar Johnson mieste, Texas, aerodromo statyboms ir malūnsparniams nusileisti prie Perdue Ranch irgi buvo panaudoti mokesčių mokėtojų pinigai.

Ar kas nors apie šiuos reikalus išlaikė plepėjo? O pasikalbėjimams per telefonus sekė 1968 m. pats senatas išleido papildomą įstatymą ir administracijai suteikė autoritetą įtartinų asmenų telefoninius pasikalbėjimus sekėti - Johnson stipriai pasipriešino, bet įstatymas paliko galioje.

Kodėl dabar kimbama prie Baltųjų Rūmų paslapčių? Ar kongresas neturi paslapčių? 1972 m. daugiau 40 % kongreso komiteto posėdžių vyko už uždary durų. Ar tai nėra priešingas veiksmas prieš valstybę ir visuomenę? Kodėl visuomenė neturėjo teisės pasiklausti jų posėdžių? O kodėl dabar jai leidžiama pasiklausti Watergate apklausinėjimai? 50 % slaptų posėdžių kongreso komitetas turėjo tik ūkio ir miškininkystės reikalus. Juose nebuvo svarstoma

Skautų Jubiliejinėje Stovykloje v. s. P. Jurgėla tarpe esto ir latvio ir kun. Kijauskas. Nuotrauka J. Garlos

IŠ MŪSŲ RINKTINĖS KOVOS LAUKO

PIRMIEJI MŪŠIAI VOKIETIJOJE

Jurgis JANUŠAITIS

Labai gražiai lietuvių visuomenės atstovai, daug artimųjų ir komiteto nariai atsisveikino Jaunimo centro kavinėje su mūsų Krepšinio ir Tinklinio rinktinėmis ir linkėjo joms Europoje nuskinti laurus. Šiltus linkėjimus išsakė komiteto pirmininkas inž. A. Rudis, Globos komiteto pirmininkė p. Marija Rudienė, Žvaliusius sportininkus ir sportininkes papuošė gyvų gėlių žiedais. Padėkos žodžius tarė Išvykos vadovas J. Naris, Grybauskas ir kiti. Žodžių, gražus, jaudinantis momentas. O' Heros aerodrom

jokių karinių ar valstybinių paslapčių. Kodėl jie buvo slepiami nuo visuomenės?

Jei kongresas rodo tiek daug stropumo 1972 m. prezidentinių kandidatų rinkimų išlaikdamos patikrinti ir iširti rinkimų piktnaudkojimus, tai kodėl nemėgina panaudoti turimus senate rinkimų davinius, kurie labai aiškiai parodo, kad sen. McGovern išleido \$ 118,627 mokesčių mokėtojų pinigų vien savo rinkimų būstinės nariams. Šias išlaidas pateisinti jis panaudojo principinį atkirtį, būk tai, kiekvienas valdžioje esantis kandidatas, kuris dalyvauja rinkimuose irgi naudoja valdžios pinigų. Kiek teisybės, sunku spręsti neturint prez. Nixono panašius išlaidų. Tačiau senatas tokį McGovern atkirtį priėmė be svyravimų ir be apklausinėjimų.

Paskutiniu laiku daug sambrudžio sukėlė prez. Nixono atsisakymas leisti pasiklausti įkalbėtų juos telėse pasikalbėjimų. Gal būt, ne vienas amerikietis mano, kad prezidentas turėtų viešai paskelbti pasikalbėjimo davinius, esančius juostelėse. Būtų, galop, paskelbta teisybė, kuri liečia įtarinėjimus ir abejojimus. Tačiau, reikia galvoje turėti šį faktą, kad, jei žmonės ar pareigūnai, kurių pasikalbėjimai buvo reikorduojami nebuvo iš anksto išpėti atsi - žvelgiant į jų konstitucines teises, įrodymai, kokie bebūtų, negalėtų būti panaudoti kaltinimo pagrindu.

Kai prezidentą lanko užsienio svečiai: karaliai, prezidentai, ministrai, diplomatai ir kiti, jį pasikalbėjimai irgi reikorduojami. Gi pasikalbėjimai dažniausia liečia slapčius ir kitus gyvybinius jų valstybių ar Amerikos reikalus. Argi ir šiuos pasikalbėjimus komitetas ar Cox nori girdėti? Jei teismas nuspręstų leisti, tai Amerikos vardas pasaulyje labai nukristų. Prarastų bet kokį patikėjimą. Argi demokratams ir prezidento priešais susikrautų iš to kokį nors kapitalą?

Senato komitetas ir daugybė demokratų pareiškė savo nepasitenkinimą prezidento kalba ir pasikalbėjimu su spaudos žinių tarnyba. Labiau sia įgėlė komitetą pasakymas, kad jis pastebėjo, kad komiteto veikla

me minioje ryškėjo mūsų rinktinės savo gražiomis, originaliomis uniformomis, kurias dabino lietuviški ženklai.

Atrodė, viskas klostysis gerai. Ir mūsų milžinas, paėmęs virš dviejų šimtų keleivių rengėsi palikti Chicago. Kelionika minučių po dvylikos, rugpjūčio mėn. 24 d. naktį, Boeing 707 skuba į pakilimo taką. Aplinkui tamsa ir pravirkęs dangus. Sustaugia motorai, lėktuvas skuba visu greičiu taku ir bando kilti. Deja... pajuntame, kad vėl sėdime ant žemės. Lakūnas

yra pašalinis reikalas. Jis pasakė, kad valstybiniai ir politiniai reikalai yra pirmoje vietoje ir jie bus tęsiami toliau.

Vertinant paskutinius išdavas, išėjusius iš kalbos ir pasikalbėjimus su spaudos tarnyba, persasi išvada, kad prezidento žodžiai turėjo daugiau svorio ir reikšmės šiame reikale.

praneša, kad lėktuve maži gėdimai. Sukame atgal iš kur pakilome remonui. Nejauku, Kai kas susirūpino. Kiti juokavo. Bet juk juokas menkas... Po poros valandų lėktuvas laimin gai atsiplėšė nuo žemės. Po valandėlės iš akių išnyko ir Chicago miesto žiburiai, šviečiančios reklamos. Įnykome į tamsą ir tegirdėjome duslų ūžimą. Po mūsų kojų varginga žemė ir vandenynai. Vėliau viskas sekėsi gerai. Po trejetos valandų mus pasitiko gražūs saulėtėkiai ir nejutome kaip leidomės Koelno aerodrome, Vakarų Vokietijoje.

Mūsų jaunimas laikėsi gražiai ir daugelis keleivių teiravosi, kas tai per vieni. Žinoma, paaiškinome, kad mūsų sportininkai važiuoja reprezentuoti Amerikos, o drauge ir viso pasaulio lietuvių Europoje, žaidžiant krepšinį ir tinklinį.

Pirmoji sustojimo vieta Giessenas. Jį iš Koelno dviem autobusais pasiekėme rugpjūčio mėn. 24 d. vėlyvą vakarą.

Čia kiek sunkiau sekėsi su nakvynėmis. Apsistojome net trijuose viešbučiuose. Bet problemos išsprendė ir jau tą vakarą išsėjomės gana gražiam, nedideliame Giesseno mieste.

Šeštadienį, rugpjūčio mėn. 25 d., vakare, gana gražioje ir modernioje sporto salėje įvyksta pirmosios rungtynės. Mūsų rinktinė susitinka su Giesseno MTV gana stipria krepšinio komanda, kuri yra buvusi dešimt metų Vokietijos meisteriu, o dabartinu metu vicemeisteriu ir žaidžia dėl Europos taurės vykstančiose pirmenybėse.

Pirmosios rinktinės daro malonų įspūdį. Mūsų vyrai gražūs, daugumoje aukšti. Gražios uniformos, dekoruotos lietuviškomis emblemomis. Vytimi. Salėje gana gražus būrys žiūrovų. Paskutiniuosius nurodymus mūsų rinkinei duoda treneris Jonas Valaitis. Sušvilpia švilpukas, Tyla. Pirmiausia žiūrovai supažindinami su mūsų žaidėjais ir mūsiškiai sveikina Giesseno komandos žaidėjus kiekvienas jų, išteikdami, tikriau sakant, pasikeisdami ženkleliu.

Prasidėjo žaidimas. Jau pirmosios minutės rodė, kad turima reikalo su gana kietu priešu. Mūsų vyrai iš po kelionės, svetimoje vietoje, gerokai išvargę, neparodo gražaus sušizaidimo. Kai kurie žaidėjai veda solo. Mėtimai netaikūs. O priešas spaudžia kietai. Tačiau mūsiškiai

(Nukelta į II psl.)

BRIGHTON BAKERY

2457 W. 46th Place Chicago 32, Illinois

Phone : VI 7-1250

SKANIAUSIA DUONA IR KEPINIAI

Antanas ir Rujolė MACKEVIČIAI
savininkai

A-I Meats

Prime & Choice Meats

Skaniausios lietuviškos šviežios ir rūkytos dešros.
Delikatesų skyrius

Antanas PLIENIS

2433 West 69th St., Chicago, Ill. 60629

Tel. 436 - 6888

Jei norite įsigyti naują 1973 Oldsmobile ar bet kurios kitos rūšies gerą varotą automobilį, kreipkitės pas

Edmundą VENGIANSKĄ

Hollingshead Oldmobile : 5370 So. Western Avenue Chicago, Ill 60609
Phone 476-7000

kuris, turėdamas ilgą patirtį patyrimą automobilių prekyboje, patarnaus Jums visuose auto mašinos pirkimo, apdraudos ir finansavimo reikaluose.

Darbo valandos nuo 9 v. r. iki 9 val. vak. Paminėjus šį skelbimą - tikėkitės specialios nuolaidos kainoje.

A. G. AUTO REBUILDERS

Čia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusių darbininkų. Kainos nebrangios. Darbo valandos kasdien nuo 8 v. r. iki 6 val. vak. Šeštadieniais nuo 8 val. r. iki 12 val. dienos.

SAVININKAS LIETUVIS

3522 West 63-rd. Str. Chicago Ill.

Tel. 776-5888

Residential and Commercial Sales

VERONICA "Ronnie" JAKUSOVAS

Registered Real Estate Broker

4506 Gulf Boulevard
St. Petersburg Beach, Fla. 33706

(813) 362-1441

Sea Lore
Motel

10089 Gulf Blvd., Treasure Island,
Florida, 33706, Prie 75 kelio.
TEL. (813) 360-7257

Nauji apartamentai, atskiri kambariai su visais virtuvės įrengimais, pavieniams asmenims ir su šeimomis. Šiluma ir oro vėsinimai. Kilimai, T V, gražus paplūdimys, laiveliai, gera žuvalvimi vieta, gražus vaizdas į Meksikos įlanką.

Stella ir Antanas
MINEIKIAI

SAVININKAI :

LIETUVISKA APDRAUDŲ AGENTŪRA

Gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdraudos - asmenims, profesionalams ir biznui įstaigoms. Laivas pasirinkimas kompanijos ir apdraudos rūšies. Nemokamas patarnavimas ir informacija. Valstybės patvirtintos kainos. Smulkesnei informacijai gauti skambinkite, rašykite, užsiskite!

JOŅAS KIRVAITIS

INTERSTATE INSURANCE AGENCY

6108 S. Ashland Avenue

Chicago 36, Illinois

Telef.: WA1brook 5-5671

STANKUS CONSTRUCTION Co.

Atlieka planavimo ir statybos darbus, gydytojų ofisų, gyvenamųjų ir prekybos pastatų.

7103 South Artesian Avenue, Telefonai 349-0600 ir WA 5-5151
CHICAGO, ILLINOIS 60629

Artimiesiems, giminėms, draugams ir pažįstamiems geriausia dovana galvos odos priežiūrai J I B vaistai, patentuoti Šveicarijoje. JIB vaistai siunčiami į visus laisvus kraštus. Skyriai: 2408 Daugall Ave., Windsor, Ont. Canada, Europoj: Stug. 50, Duisburgerstr. 9-10 W. Germany. Užsakymus su \$6 piniginiu orderiu siųsti: JIB Laboratory, 1437 So. 49th Ave., Cicero, Ill. 60650

69 YEARS SERVING

CHICAGOLAND

Mutual Federal
Savings and Loan

2212 WEST CERMAK ROAD

CHICAGO, ILLINOIS 60608

PETER KAZANAUSKAS, President

Phone: Virginia 7-7747

HOURS: Mon. Tue. Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1

PASSBOOK
SAVINGS...
the best way to save regularly!

5 1/4 %
a year

OUR SAVINGS
CERTIFICATES
EARN UP TO 7 %

see us for
HOME
financing.
AT OUR LOW RATES

MUMS RAŠO

LAIŠKAI REDAKCIJAI

Už lietuviškus krienus

Krienai - gyvybės elektrykas, Jie žadina žmogaus jausmus. Tik atsiranda dar faktyrų Koše pakeisdami krienus.

I klausimą kodėl Čikagos lietuviški krienai neišspaudžia asarų, rašant šias eilutes, atsakymo dar nebuvo gauta. Vis tik nemanau prarasti pasitikėjimą skaitytojais ir tvirtai tikiu, jog atsiras žmonių, kurie šį klausimą išriš be jokių išsisukinėjimų.

Noriu paminėti, jog straipsnis "Puota, krienai ir nesuipratimas", tilpęs rugpjūčio mėn. 9 d., toli gražu neatšakė ir mano pastatytą klausimą, nes jo autorius, Irgi Puotos Dalyvis (ši taip pasirašęs), visiškai nuklydo nuo temos, pasimetė ir besiblaškydamas tarp kuldūnų, kopūstų ir silkų, pamiršo patį svarbiausiąjį punktą - KRIENUS... (Atleiskite jam dievai!).

Kaip ir kas skaitydamas mano "Puotą" galėjo suprasti, jog aš taip nurašiau, kad toliau nuo Čikagos gyvenantieji... gali patikėti, kad lietuviškų krautuvų, kaip tokių, iš viso neama". Blefas, Gerb. Irgi Puotos Dalyvi! Skaityk dar kartą, bet šį kartą prieš einant į puotą... Arba vėl: išvardinęs "Paramos" visokius valgius ir gėrimus (net seilę teko varvinti!), Puotos Dalyvis sako: "Taigi jau ši viena krautuvė pasako, kad autorius klydo". Klydo kuo? Aš gi mais to ir gėrimų nerūšiauvau krautuvėmis ir valgyklomis - Puotos Dalyvis tą atliko. Reklama gerk. Gerb. Puotos Dalyvi! Galima būtų rinkti vyriausio miesto galva, arba mažiausiai - verslininkų ir prekybininkų pirmininkų.

Esu tikras, jog išvardino visas krautuves ir valgyklas. Jeigu taip, tai norėčiau paklausti kur galima gauti milų užtrinalo ir ožkos pieno?

Bet gi reikalus visai ne tame i kurį buvo prašoma atsakyti. Neižiūstas liko lietuviškų KRIENŲ garbės atstatymo klausimas, kuriuo buvo prašoma susidomėti. Taigi, nepameskite kelio dėl takelių ir imkime už tikro reikalo, kodėl Čikagos lietuviški krienai neišspaudžia asarų? Ki-taip sakant, kodėl krienai nudūkę.

Turiu prisipažinti, jog Gerb. Puotos Dalyvis, savo straipsnyje, gerkai buvo mane nugazdinęs. Kviesdamas į Čikagą prižadėjo pavaišinti lietuviškais Kūmo krienais nuo kurių aš ne tik verkčiau, bet ir raudočiau... Man nepakaktų vienos nosinės asaroms šluostyti... Prisipažinsiu, jog buvo praėjęs noras į Čikagą važiuoti. Nei šis nei tas, galvoju, vaikščiok paskui po miestą visas apsiašarojęs. Žmonės klaus: kas atsitiko, gal kas apilėsė, sumušė... O ir policijos dėmesį gali atkreipti. Aiškinkis paskui... O kas patikės, kad čia krienų reikalas? Trauk jį perkūnėliai, galvoju, nesirodysiu Čikagoj. Tegu jomarkas būna ant jų bambos! Bet staiga, lyg koks kipšiukas, pakiso mintį: dar kartą žvilgtelėti ir stiklainį, kuriame buvo čikagiški krienai. Paskambinus šeimininkei šeiminiškai, teko sužinoti (mano laimei!), jog stiklainis, nors ir tuščias, bet šluokščių dėžės dar nepasiekė. Ir štai, spėkite, Jūs mokyti žmonės, kas parašyta ant etiketės? Cha... Cha... Cha... Neįspėsite! Ogi, "KUMAS Brand, Stiprus Lietuviški Krienai". Cha...

Cha... Cha... Cha... Cha... (Tik nesakykite, kad juokiasi tas, kas juokiasi paskutinis...).

Taigi, Gerb. Irgi Puotos Dalyvio kvietimą atsilankyti Čikagon priimu, nes dabar žinau, jog namo grįšiu su saisis skruostais.

Baigdamas, skaitytojus kviečiu stoti į kovą už lietuviškus KRIENUS ir gražinti juos į jiems prideramą vietą. Jeigu kas nenorėtų rašyti atvirų laiškų redaktoriui, prašyčiau rašyti L. L. laikraščio vardu su pagedavimu perduoti šių eilučių autoriui. Prižaduo pavarde laikyti paslapyje, o pačią medžiagą panaudosiu kovai už lietuviškų KRIENŲ garbę.

Lieku Jūsų, labai nusižeminęs provincijos gyventojas. Vyt. S.

Gerb. Redaktoriai,

Dail. Antano Rūkštelės tiesus Žodis (Dailė ir Profanacija, "L. L." Nr. 14) apie Fraternitas Lituanica skelbto konkurso nesuipratimą, sukėlė nuostabą ir pasigėrėjimą. Nuostaba, kad mūsų, taip vadinamų modernistų tarpe atsiranda tokių individų, kurie savo "pažangiais" veiksmais sukelia visuomenės pasipiktinimą. O pasigėrėjimą, kad atsiranda tokių puikių asmenų, kaip dail. Rūkštelė, kuris tokius modernistų polėkius iškelia į viešumą.

Su pagarba
S. Prancūnas

PIRMIEJI MŪŠIAI VOKIETIJOJE

(Atkelta iš 10 psl.)

vistik laikosi ir žaidimo slinktis jau dina žiūrovų, nes abi komandos dėl pirmavimo visą laiką pasikeisdamos veda tai vienu, tai dviem taškais. Aukštėje nematome stiprių žaidėjų. Šilingo, Varno. Jie dar vis negaluoja su kojų negaliojais. Priešas spaudžia mūsų šluokščių, protarpiais parodydamas ypatingai gražių prasiveržimų, tuo tarpu mūsų gynimas nesulaukia dėmesio. Ir pirmą puslįkį baigia lygiomis, pasekme 37 : 37.

Antrame puslįkyje nuotaukos tos pačios. Mūsų vyrai tvirtai spyriasi. Parodo tikrai gražių kombinacijų, ne tikėtumų ir taikių metimų. Tačiau, nežinūrint ir didelių pastangų, Gieseno komanda laimi santykiu 75 : 73. Truputį mums numuša nuotauką. Bet juk tai tik pradžia. Dar yra laiko "atsigriebti". Pažymėtina, kad Gieseno komanda susilaukė iš vietinės publikos šiltos paramos, padėrinimo, ko mes saviškiams negalėjome duoti.

Sekmadienį, rugpjūčio mėn. 26 d., apie pietus pasiekėme Stuttgartą. Kiek atsikvėpę, apžvalgę miestą, kuris tarpkarnėse išsidėstęs ir toks švarus ir naujas, kad nebegali atpažinti iš pokario metų, skubėjome į antrąsias rungtynes. Čia mūsų rinktinė susitiko su Stuttgarto vietinio klubo žymiai silpnesne už Gieseno komandą. Salė gera, tačiau tik treniruotėm. Žiūrovam vietos mažoka. Žiūrovų neperdaugiausia. Čia mūsų rinktinė parodė puikų žaidimą, priešą be jokio vargo ir lengvai įveikė, pelnydami laimėjimą santykiu 56 : 92 Stuttgarto komanda neaukšto lygio, nors gerai išnaudojo mūsų per didelį pasitikėjimą, tuo savo laimėjimą gerokai pastumdami į priekį. Šis laimėjimas dar mūsų nedžiūgina. Rugpjūčio mėn. 27 d. skubame į Strasburgą ir ten mūsų rinktinė susitiks su Strasburgo labai stipria komanda Numatoma, kad teks neatlaidžiai kovoti. Ten busi TV, spaudos ir radijo atstovai. Nuo trečiųjų rungtynių Strasbūrgo ir priklausys mūsų rinktinė.

Lietuvių Prekybos Rūmų surengtoje Golfo Dienoje dalyvavo iškilius prekybininkas, kelių restoranų savininkas (iš kairės) Greg Šarko su savo svečiais Bill Styczynski ir Rich Stychynski. Nuotrauka V. Noreikos

dėmesys ir ateities planai. Apie tai pakalbėsime sekantį kartą.

Šiaip mūsų vyrų nuotauka gera. Gražiai reprezentuojasi ir repren-tuoja Lietuvą ir lietuvius, esančius visame laisvajame pasaulyje.

Giesseno dienraštis rungtynių išvakarėse labai gražiai pristatė mūsų rinktinę, žaidėjus ir išdėjo kai kurių žaidėjų nuotraikas.

Šiaip iki šiol didesnio dėmesio nesulaukė. Stuttgartas, atrodo, neparodys reikiamo dėmesio. Rašant šias eilutes dar nebuvo apie rungtynes rašoma ir vietinės spaudos.

Giesseno susitikime labai mielą kun. V. Šarką, kuris gerėjosi Amerikos lietuvių darbais ir rinktine ir visus ekskursijos dalyvius apdovanojo tautinėmis vėliavėlėmis, kuriomis dabar puošiamė krūtines. Taip pat rungtynes stebėjo iš studijų savaitės į Švediją grįždama dr. Vyšniauskienė Ji džiaugėsi mūsų komandos kova, gražia reprezentacija ir domėjosi bendrai Amerikos lietuvių gyvenimu.

Stuttgarte rungtynėse dalyvavo dr. Norkaitis, visuomenininkė Eugenija Lucienė, kuri šiuo metu yra Lietuvių moterų klubo pirmininkė Vokietijoje ir dirba LB Stuttgarto apyl. valdyboje. Taip pat buvo malonu pasikalbėti ir su visuomenininku Petru Čiapu, kuris čia įsikūrė po II Pasaulinio karo ir šiuo metu dirba kaip spaustuvininkas. Taip pat buvo malonu matyti Stuttgarto apylinkės nors ir mažyti lietuvių būrelį rungtynėse. Visi skundėsi, kad apie rinktinės atvykimą į Europą nebuvo informuoti ir neturėjo jokių žinių.

Tai tokiomis nuotaukomis gyvename keliaudami ir lydėdami mūsų krepšininkus po mielą Europą, kuri savotiškai pasikeitusi po II Pasaulinio karo.

DAINA STALINUI

Marksas sūnus mokyto žydo Svajojo metodą ištirt. Kaip iš supuvusio kapitalisto Raudoną pupetą padirbt.

Mintis pasiekė rytus, Vakarų vėjo pučiama, Prigijo, augo, klestėjo Po gudraus žydo letena.

Leninas nudažė upes raudonai Su nekaltų žmonių krauju. Jis Rusijoje sukūrė rojų Pragaro jėgoms - valdžią budelių.

Jo galią perėmė Gruzijos bandytas Stalinas. Jo vardas baisus. Jo draugų galvos kaip kopūstai ritos.

Kai jisai skynė pergales vaisius.

Skambėk daina po Sibiro stepes! Skambėk po kalvas, slėnius Lietuvos Stalinas yra paniekintas, kaip šuva nustipęs.

Ši yra daina jam iš kitapus tvoros. O bėdos Stalino įpėdiniams! Trūksta bėgtinamių, Nepakanka pančių surakint vergan. Vis platėjančioj Rusijoje.

Simcoe B. BAČIŪNAS

Superior Savings AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS INDĖLIUS

Už paprastus indėlius moka 5%

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SKYRIAI Clevelande, Ohio

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior - (Near Rapid)
Telephone 681-8100

BRUNO KEPYKLA

3339 So Litanica Ave.

Chicago, Ill. 60608

Tel. CL 4-6376

Sav. Bruno MACIANSKIS

Čia rasite skaniausią pagamintą: pyragaičius iš stambių kvietinių miltų, įvairių pyragų, tortų, taip pat naują ragaiši išdaigintų kviečių ir įvairios duonos.

Kas valgo Bruno duoną, Visad žydi kaip aguona!

Philomena sako...

DOLERIAI TURI KÓJAS, jie greit išeina ir nebegrižta. Jūsų doleriams reikia vado, kad jie nepaklystų. Jūs jiems patarnaukite, nuneškite juos į Chicago Taupymo ir Skolinimo Bendrovę. Tenai jūsų doleriai bus saugioje vietoje ir aukšti nuosimčiai auklės naują dolerių šeimą. Jūs dirbate, tegul ir Jūsų doleriai dirba.

Jei norite išgyti namą ir norite turėti pakankamai lėšų vaikų mokslui ar senatvei-laikas dabar pradėti taupyti.

5 1/4 % Regular Passbook Account	6 1/2 % \$1,000 or more Savings Certificate (1 to 2 yrs.)	6 3/4 % \$5,000 or more Savings Certificate (2 to 10 yrs.)
---	--	---

PHILOMENA D. PAKEL
President

CHICAGO

savings and loan association

6245 south western avenue 476-7575

MOWING

SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto leidimai ir pilna apdrauda.

2047 W. 67th Place - WA 5-8063

5 1/4 %
Passbook Savings
All accounts compounded daily - paid quarterly

7 %

4 Years Savings Certificate (Minimum \$5,000)

4040 ARCHER AVENUE,
Chicago, Illinois, 60632
Tel. 254-4470
(Centras)

Nuo 1914 metų

Midland Savings aptarnauja taupymo ir skolinimo reikalus visoje mūsų apylinkėje. Čikagoje Jūs visada rasite patikimą, kuo vertus būdą Jūsų pinigams ir sutaupyti.

MIDLAND SAVINGS

8929 So. HAWKLEM AVENUE,
Bridgeview, Illinois, 60455
Tel. 598-9400

FRANK ZOGAS

President

CALIFORNIA SUPER SERVICE

GENERAL REPAIR WORK - ROAD SERVICE

K. E. RINGIS
Prop.

4824 So. CALIFORNIA AVE.
CHICAGO ILLINOIS 60632

APDRAUDŲ AGENTŪRA

NUO 16 IKI 80 METŲ

APDRAUDŽIAM AUTOMOBILIUS PATOGIOMIS MĖNESINĖMIS IŠSIMOKĖJIMO SĄLYGOMIS

APDRAUSKITE SAVO TURTA-INVESTAVIMĄ "HOME OWNERS POLICY". IŠRŪPINAME VISUS KITUS APDRAUDIMUS PER TVIRTAS APDRAUDŲ B-VES. SAŽININGAI PATARNAUJAME VISAIŠ NAMŲ PIRKIMO IR PARDAVIMO REIKALAIŠ.

JUOZAS BACEVIČIUS

BELL REALTY & BACE INS. AGENCY

6455 So. Kedzie Ave., Chicago, Ill. 60629. TEL. PR-8-2233
Valandos kasdien 9-8 val. vak. Šešt. sekm. 9-4 val.

Laisvoji Lietuva

2618 West 71st Str. Chicago, Illinois 60629
Tel. 476-3371, 839-5531

Kas iz Kur

L. A. S. Garbės narys, Jonas Bagdaničius, gyv. Hot Springs, Arkansas, yra nuolatinis LAISVOSIOS LIETUVOS rėmėjas ir skleidėjas. Ir šį kartą atsiuntė L. L. parenti auką 29.00 dol. ir kartu užprenume ravo laikraštį bičiuliui dr. R. Krištopaičiui, gyv. Los Angeles.

Mūsų garbingi savanoriai kūrėjai: Adolfas Juodka iš Chicagos, L. L. parenti paskyrė 15 dol. auką ir A. Bartasiūnas, So. Boston 10 dol. Abiem nuoširdžiai dėkojame.

Jonas ir Ida Valauskai buvo atvažiavę į Chicago aplankyti savo pažįstamus ir nepamiršo aplankyti Laisvosios Lietuvos redakciją.

Kaip žinome ponai Valauskai nuolatiniam apsigyvenimui persikėlė į St. Petersburgą, ten įsigijo apartamentinius namus ir sau rezidenciją.

Už Algirdo Valeišos ir Aleksandro Valeišienės sialas Šv. Mišios, gedulingos pamaldos, bus Algirdo mirties metiniu proga atlaikytos rugsėjo 9 d., 6:30 val. ryto Šv. Antano bažnyčioje, Cicero.

Mūsų skaitytoja, Pr. Jakutienė, gyv. Dorchester, prisijungdama mokesčių už prenumeratą, rašo, kad su malonumu skaito L. L. ir pagal išgales ją remia prisijungdama auką.

MŪSŲ GERB. RĖMĖJAI:

Dr. P. Vileišis, Waterbury	10,-
Br. Tatarūnas, Detroit	4,-
Pr. Jakutienė, Dorchester	4,-
P. Čeponis, Cicero	4,-
A. Kudžma, Montreal	2,-

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS metinis suvažiavimas įvyks š. m. lapkričio mėn. 17 ir 18 d. d., Chicagoje, Sheraton-Midway Motor Inn. Patalpose. Platesnė informacija bus pranešta vėliau.

BALF'o vajeus globėja, Chicagos Taupymo ir Skolinimo Bendrovės prezidentė, Philomena Pakel, ir šiais metais sutiko globoti vajų. Vajeus atidarymas įvyks š. m. rugsėjo mėn. 30 d. 3 val. p. p. banko patalpose. Iš kairės (vyr. sūnus) John Pakel-banko direktorius, Philomena Pakel-prezidentė, Gary Pakel-banke dirbantis ir studijuojantis ir jauniausias Reimundas Pakel.

BRAZINSKŲ LAIŠKAS

DIDŽIAI GERBIAMA PONIA RUDIE NĖ,

Nuoširdžiai dėkojame už rūpestį, parodytą mūsų ir mūsų bylos reikalais.

Šiandieną per advokatą Arif Cavdarą mus, Lietuvos Laisvės Kovotojus, jau trečius metus nekaltai kalinamus Turkijos kalėjimų kazematuose, pasiekė Jūsų laiškas kartu su brangia Clevelando "Neringos" tunto skaučių dovana.

Reikia pasakyti, kad mums buvo parodytas ir Jūsų angliškas laiškas, rašytas adv. A. Cavdarui. Iš to laiško turinio mes galime geriau suprasti Jūsų poziciją ir tą didelį dėmesį, skiriama "Lituvanyai: baba-oğlu" (Lietuviai: tėvas ir sūnus) bylos vystymuisi bei teismo eigai.

Kaip žinot, mes jau turėjome devynias teismo sesijas, tačiau greito ir palankaus sprendimo dar toli gražu nesimato. Trumpai tariant, mūsų byla yra įklampusi biurokratizmo, veidmainystės ir "pragmatizmo" byloje, mes visomis jėgomis stengiamės joje nepaskęsti ir išsikapstyti į sausumą, bet, deja, gan dažnai gauname vėzdą per galvą, ir tai iš tokios pusės, iš kurios tikėtumės vien tik supratimo ir pagalbos.

Kalėjimas yra tikras šios žemės pragaras! Mes veržėmės iš kalėjimo, bet, deja, buvom padėti vėl į kalėjimą! Mes esam kančiamai ir žudomi finiziniai, ir nepalyginamai tūkstantį kartų daugiau ir skaudžiau-dvasiniai! Mes esam ligi pat ausų įmurkdyti į pačių kriminalinių padugnių masę (išbandytas metodas: politinius užmušdinėti kriminaliniais!).

Mes žinom, kad mūsų broliams kovojančioje Tėvynėje dar sunkiau, todėl mes nesiskundžiam, todėl mes patversim; mes tik norim, kad ir Jūs, laisvieji, tą žinotumėt ir žinodami nepamirštumėt, ką tai reiškia laisvės kovotojų kankintis ir žūti laisvojo pasaulio kalėjimuose.

Mes jau "atšventėm" su puoduku vandens tris savo gimtadienius, ir atrodo, kad tokių "švenčių" bus dar nemažai...

Vardan tos Lietuvos!

Lietuviai, Laisvės Kovotojai

kat. nr. 252.

Pranas BRAZINSKAS

Algirdas BRAZINSKAS

Siunčiu \$ 6 metinei prenumeratai ir prašau įsiųsti LAISVĄ LIETUVĄ:

V. A. Pavardė

Nr., gatvė ir miestas

Valst. Zona

Prašau įsiųsti susipažinimui

KUPONAS: prašau mane iškirpti ir užpildžius, pasiųsti L. L. Admin. Ačiū!

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimas įvyko Washingtone, Darbo dienos savaitgalyje.

Į naują P. L. B. Valdybą išrinkti: kun. Jonas Borevičius, Kostas Dočkus, Stasys Džiugas, Jonas Kavaliūnas, Kasperas, Bronius Nainys ir Juozas Šlajus.

Mūsų tinklininkams Europoje sekasi labai gerai. Nors paskutiniu davinį neturime, bet septynias rungtynes laimėjo be pralaimėjimų.

Vyrams krepšininkams sekasi pusėtinai. Labai gaila, kad iki šiam laikui, laikraštį duodant į spaustuve, buvo laimėjo 2 ir pralaimėjo 4 rungtynes.

Linkime vyrams geresnės sekmes!

Š. m. rugsėjo 1 d., šeštadienį, prie Lenino mauzoliejaus Maskvoje, sprogo bomba, Sakoma bombą padėjo nesveiko proto asmuo.

LEMONTA L. B. apylinkė š. m. rugsėjo 9 d., 1 val. p. p., rengia gegužinę ponų Aldonos ir Aniceto Grienų ūkyje, kuris randasi du blokus į vakarus nuo State St. ir 143 gatvės kampo, prie 143 gatvės Lemonte.

Kviečiame visus pas mus atvažiuoti, skaniai pavalgyti, pakvėpuoti dar nesuterštu oru, susipažinti su būsimais kaimynais ir bendrai padraugauti.

Dr. Kazys BOBELIS, ALT pirminkas, prieš kiek laiko buvo parašęs laišką Valstybės Departamento sekretoriui, William P. Rogers, dėkojant sekretoriui už jo intervenciją ir pareiškimus sąryšį su Pabaltiečių areštu Europos Saugumo Konferencijos metu, Helsinkyje.

Dr. Bobeliui, sekretoriaus Rogers vardu, atrasė laišką visuomenės pasiteiravimų skyriaus viršininkė, Barbara Ennis. Laiške ji dalinai sako:

"Mes tikimės, kad mūsų pastangos pagerinti Rytų ir Vakarų santykius ir pasiekti pastovumą Europoje veiks Pabaltijo Valstybių žmonių naudai. Aš noriu jus ir jūsų kolegas Amerikos Lietuvių Taryboje užtikrinti, kad šitos pastangos nesudaro jokių pasikeitimų mūsų politikoje nepripažinti Pabaltijo Valstybių inkorporavimą į Sovietų Sąjungą arba mūsų palaikyme visų žmonių laisvo apsisprendimo teisę."

Italų kalba ELTA-PRESS biuletenis š. m. gegužės numeris išėjo Romo Kalantos saviakaus ir gegužės laisvės demonstracijų ženkle. Ant viršelio Romo nuotrauka. Turinys: 1972 m. gegužės mėn. įvykių sukaustas; Komunistų kunigo - jo šeimos ir tėvynės tragedija; Maskva Helsinkio konferenciją supranta kaip įrankį visiškai savo imperijos surusimui; Lietuvos rašytojas pasirenka geriau kalėjimą, bet atsisako nuo kūrybos laisvės; "Niekas nesukliudys lietuvių tautai atstatyti savo laisvę", pareiškė Zigmas Butkus, okup. Lietuvos teisininkų draugijos buv. pirmininkas, pasitraukęs su šeima į Vakarus. (ELTA)

Rusijos mokslininko Andrei Sakharovo drąsus įspėjimas

Andrei Sakharovas, vienas Sovietų Sąjungos vandenilio bombos tobulintojų ir civilinių teisių gynėjas, š. m. rugpiūčio 21 d. kalbėdamas su Vakarų žurnalistais Maskvoje, perspėjo dėl vadinamo tarptautinės įtampos atoslūgio. Jis pareiškė, kad Vakaram priėmus Sovietų peršamas tarptautinės įtampos atoslūgio sąlygas, prisiėmę turėti reikalo su Rusija "apsiginklavusia ligi dantų". Jis įspėjo Vakarų prekybininkus, siekiančius gauti iš Rusijos dujų ir alyvos, bet nekreipiančius dėmesio į kitą problemą. Rusija galėsianti išvystyti savo pajėgas, nusiginkluosianti visą pasaulį. Vakaram, siekianti atoslūgio su Sovietų Sąjunga, turi statyti sąlygas ir pasisakyti prieš "uždaras valstybes, kur viskas vyksta, nieko užsieniečiams nematant ir kur slepiamas tikrasis veidas, Niekas neturėtų sapnuoti apie tokį kaimyną, ypač jei jis yra apsiginklavęs ligi dantų".

Tai drąsus ir teisingi sovietinio mokslininko žodžiai. Šie žodžiai turėtų įspėti Vakarų prekybininkus ir vyriausybes, ypač JAV, kurios prekybininkai liautųsi savo kviečiais ir technologija stiprinti Kremliaus galia.

Solistai: Janina ŠALNIERĖ ir Algirdas BRAZIS yra pakviesti ir sutiko dalyvauti meninėje programoje 650 metų Vilniaus sukaktį minint. Minėjimas įvyks spalio 21 d., Jau-nimo centre.

Marquette Parko BALF'o 5-to skyriaus valdyba, kun. klebonui Antanui Zakarauskui leidus, š. m. rugpiūčio 19 d., prie Gimimo švenč. Mergelės Marijos parapijos bažnyčios, pravėdė su vokeliais rinkliavą. Rinkliavai talkininkavo: Elžbieta Anužienė, Kazys Bielskis, Kostas Čepaitis, Ona Idzeliene, Antanas Kareiva, Kazys Kasakaitis, Robertas Kosmanas, Juozas Mackevičius, Gardentas Mališauskas, Ignas Petrauskas, Jadvyga Sasnauskienė, Antanas Stankus, Jonas Vinciusas, Kostas Januška ir kiti.

Kun. klebonui Antanui Zakarauskui už leidimą prie parapijos bažnyčios pravesti rinkliavą ir visiems talkininkams, BALF'o 5 skyriaus valdyba reiškia širdingiausią padėką.

NAUJAS SLA DAKTARAS KVOTĖJAS

Š. m. rugpiūčio mėn. 4 d. savo metiniame suvažiavime New Yorke, Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Pildomoji Taryba išrinko dr. Danielių Degesį daktaru kvotėju. Plačiai žinomas visuomenininkas įstojo į SLA 14 kuopą, Clevelande, prieš 20 metų. Jis tvarkys Susivienijimo medicinos ir sveikatos klausimus bei eis Pildomosios Tarybos nario pareigas iki 1974 m. seimo, kuomet delegatai rati-fikuos naujai išrinktą kandidatą į tą pareigavietę.

Ryšium su Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo konferencija Helsinkyje, Lietuvos Diplomatinijos Še-fas S. Lozoraitis pasiuntė Vakarų valstybių vyriausybės raštą, kuriuo prašo nepripažinti vadinamojo Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą. Rašte pareikšta taip pat, jog lietuvių tauta, sovietų agresijos ir okupacijos pasekoje pergyvendama didžiausią savo ilgos istorijos nelaimę, laukia, kad civilizuotų tautų bendruomenė respektuos jos teisę bei siekį atstatyti Lietuvos valstybės nepriklausomybę.

Prie šio rašto pridėtas memorandumas apie Sovietų Sąjungos agresijos prieš Lietuvą paruošimą bei įvykdymą ir mūsų kraštui primestą padėtį. (ELTA)

Clevelando Žinios

Stasiui LOZORAČIUI jr., Lietuvos atstovui prie Šv. Sosto Vatikane, atvykus Clevelandan buvo suruoštas pokalbis -vaišės.

Pakviestiems organizacijų atstovams dalyvaujant pasikalbėta bei klausimų būdu pasiaiškinta rūpimais reikalais. Stasys Lozoraitis jr. į pateiktus klausimus išsamiai atsakė.

Visi dalyvavusieji susidarė labai gerą įspūdį apie šį jauną Lietuvos diplomata, einantį savo tėvo - Lietuvos Užsienio Reikalų Ministerio pavyzdžiu.

St. Lozoraitis jr. be to kalbėjo per "Tėvynės Garsų" radiją ir dalyvavo jubiliejinėje skautų stovykloje, kur skaitė paskaitą apie "Lietuvos valstybinį klausimą pasaulinėje plotmėje".

Netoli Clevelando įvykusi jubiliejinė skautų stovykla sutraukė virš 1000 skautų-čių. - Įspūdingas skaičius išeivijos gyvenime!

Vyr. sk. V. ŠENBERGAS, savanoris Vyčio Kryžiaus kavalierius, Liet. aviacijos pulk., Lietuvos Skautijos įkūrėjas atšventė 75 metų sukaktį.

Pagerbimo vaišėse dalyvavo daug skautijos vadovų. Jų sveikinimo kalbose buvo iškelti v. s. V. Šenbergo nuopelnai kuriant ir vadovaujant skautiškam veikimui Lietuvoje.

Ilgiausių Metų!

M.

VILNIAUS ženklas - medalis 650 metų proga yra gaminamas iš bronzos, padengiant 24 karatų auksu. Bus amerikoniškų 25 centų (kvoterio) dydžio. Medalio užsakyta 1000 vienetų Japonijoje. Medalio leidėjas yra 15 organizacijų komitetas Detroito.

Neišparduotų per spalio 7 d. minėjamą Detroito, ženklų -medalių likutį (manoma apie 800) perims VKI S-ga savikaina. Jo savikaina bus 1,20 dol. už vieną ir manoma parduotinė po 2,50 dol. už vieną. Ženklas - medalis tiks nešioti prie švarko atlapo.

Kolonijos, kurios minės Sostinės Dieną, ženklų-medalių prašoma kiekį gales gauti pas K. Veikutį, 8934 Milner St., Detroit, Mich. 48213.

Atkirtis marksistų užmačioms

Komunistai įvairiose JAV vietose turi savo propagandines mokyklas. Pvz. Center of Marxist Education New Yorke nuo 1969 m. per savo kursus yra praleidęs 3200 studentų. Turima žinių, kad Kuboje Castro turi net 42 lavinimo centrus ruošti revoliucionieriams Amerikai. Iš jų du centrai yra skirti ruošti revoliucionierius JAV-bėms. Per juos jau perleista 1,988 žmonės, tokie kaip Mark Rudd, Stockely Carmichael, Angela Davis.

Tačiau Amerikoje nėra mokyklų specialiai skirtų gintis nuo tos marksistinės agresijos. Dėlto sąjūdis, vadinamas Institute of American Strategy, planuoja įsteigti vadinamąją Laisvės studijų centrą. Renkamose aukos tam tikslui. Adresas: Freedom Studies Center, Boston, Virginia, 22713.

Jaunučio Puodžiūno Baletto Studijos rudens sezonas prasidėjo rugsėjo 4 d. Nauji mokiniai pręšomi registruotis tel. 778-7182. Studijos adresas - 2656 West 71 st St. Chicago.

Kristijono Donelaičio lituanistinių mokyklų iškilmingas 1972/73 mokslo metų užbaigimas 1973 m. birželio mėn. Francis M. McKay mokykloje. Žemėnioji ir Aukštesnioji lituanistinės mokyklos 1973/74 mokslo metų pradeda š. m. rugsėjo 8 d. Francis M. McKay valstybinės mokyklos patalpose, 6901 S. Fairfield Ave., Chicago, Ill. nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų mokinių registracija. Mokykloms vadovauja vedėjas-direktorius Julius Širka. Nuotrauka V. Noreikos